

Begrijpend lezen

Oefenboek (2)

Verschillende tekstsoorten met opgaven
voor groep 6

Junior Einstein

© 2017 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). v. 02

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-92265-16-6

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Uitleg van de hoofdoelen 6

Woordhulp 8

Een kijkje in het leven van ... | Het dagboek van Veerle 9

Overzeese lekkernijen | De specerijen 13

Een berenfamilie | De eenzame beer 17

Horoscoop | Een kijkje in de sterren 21

Lekker en gezond! | Gezonde smoothies 25

Vraag en antwoord | Interview met een tweeling 29

Voorjaar in aantocht | Hoera! Het is een ... 33

Antwoorden 38

Inleiding

Met dit Begrijpend lezen Oefenboek groep 6 (deel 2 van een serie) kunnen kinderen op een goede en verantwoorde manier hun vaardigheden voor begrijpend lezen verder ontwikkelen.

Begrijpen wat je leest, is de essentie van lezen en leren. Het is een van de belangrijkste vaardigheden die leerlingen moeten ontwikkelen op school. Begrijpend lezen is een cognitief proces, waarbij de lezer steeds schakelt tussen de informatie uit de tekst en zijn eigen kennis over dat onderwerp. Terwijl de lezer de tekst leest, maakt hij een mentale voorstelling van de tekst, waarin de informatie en de eigen kennis geïntegreerd zijn.

Om een tekst goed te begrijpen, is het belangrijk dat de lezer het technisch lezen onder de knie heeft, beschikt over een goede woordenschat en enige kennis van de wereld heeft. Het is niet zo dat deze vaardigheden automatisch leiden tot een goede beheersing van begrijpend lezen. Het oefenen van begrijpend lezen is dus zeer belangrijk. Door veel te oefenen ontstaat er een actieve leeshouding en worden de taalvaardigheid en algemene ontwikkeling uitgebreid. Hierdoor kunnen kinderen steeds langere en moeilijkere teksten op een hoger niveau verwerken. Het is belangrijk dat er ruimte is voor verschillende soorten teksten met een variatie in moeilijkheidsgraad. Het oefenen op het eigen niveau zorgt voor succeservaringen, wat leidt tot meer leesplezier. Het is dus van groot belang om te blijven oefenen met begrijpend lezen.

Werken vanuit doelen

Bij begrijpend lezen gaat het om het verwerken van informatie in een tekst. Om richting te geven aan deze verwerking wordt er gewerkt vanuit doelen. Met behulp van de leesstrategieën kunnen deze doelen beheerst worden.

Bij de teksten in dit Oefenboek wordt uitgegaan van gemiddeld twee hoofddoelen per tekst. Deze doelen sluiten aan bij het type tekst. De vragen die na het lezen van een tekst gesteld worden, hebben betrekking op deze doelen.

Leesstrategieën

Je mag er niet zomaar van uitgaan dat kinderen een tekst kunnen lezen, deze begrijpen en daar achteraf wat vragen over kunnen beantwoorden. Het is belangrijk dat het begrijpend lezen al voor het daadwerkelijke lezen begint. Ook tijdens het lezen zijn kinderen met allerlei processen bezig om een tekst beter te begrijpen. Doordat er allerlei gedachten worden gevormd over wat ze lezen, geven ze betekenis

aan een tekst. Het beantwoorden van de vragen na het lezen is dus maar een deel van het totale begrijpend lezen.

Om een tekst beter te begrijpen, kun je gebruikmaken van verschillende leesstrategieën. Zo'n leesstrategie is een hulpmiddel en geen leesdoel. Om het leerbaar en hanteerbaar te houden, is het belangrijk dat er zo min mogelijk leesstrategieën worden aangeboden. Hierdoor kunnen de strategieën ook makkelijker toegepast worden bij bijvoorbeeld zaakvakteksten. We hanteren daarom vier belangrijke leesstrategieën:

1. Voorkennis activeren

Hierbij legt de lezer verbanden tussen zijn eigen kennis en de nieuwe informatie. *Doet iets in deze tekst mij denken aan iets uit mijn eigen leven of iets wat ik al ken?*

2. Voorspellen

Voordat de lezer de tekst gaat lezen, voorspelt hij wat de inhoud zou kunnen zijn. Dit helpt de lezer om de tekst beter te begrijpen. Bij het voorspellen van de inhoud kijkt de lezer vooraf naar de afbeeldingen, de titel en de tussenkopjes, maar hij kan ook zijn eigen voorkennis inzetten.

3. Visualiseren

De lezer probeert de inhoud van de tekst te visualiseren. Hierbij maakt hij er als het ware een foto of een filmpje van in zijn hoofd. Hierdoor krijgt de tekst meer betekenis en kan hij zich beter inleven.

4. Vragen bedenken

De lezer bedenkt zowel voor, tijdens als na het lezen vragen met betrekking tot de tekst. Hierdoor blijft de lezer gemotiveerd. *Wat leer ik van deze tekst? Wat heb ik hieraan? Is er een stukje in de tekst waar ik een vraag bij heb? Wat vind ik verwarrend?*

Deze leesstrategieën zijn algemeen inzetbaar bij allerlei soorten teksten en kunnen zowel voor, tijdens als na het lezen gebruikt worden. Daarnaast worden deze leesstrategieën door goede lezers voortdurend en in samenhang gebruikt.

Verschillende soorten teksten

Tijdens het leesproces wordt er betekenis gegeven aan een geschreven tekst. De lezer kan dit leesproces inzetten in verschillende situaties, bijvoorbeeld om instructies op te volgen, om zichzelf te vermaken, om nieuwe informatie te verkrijgen, om studieteksten te onthouden of om informatie op te zoeken.

In het dagelijks leven komen we voortdurend in aanraking met verschillende soorten teksten. Dit Oefenboek speelt hierop in door ook verschillende tekstsoorten aan te bie-

den. Deze kunnen *informatief* (de schrijver geeft feitelijke informatie), *betogend* (de schrijver geeft naast feitelijke informatie ook zijn eigen mening of opvatting), *instructief* (de schrijver legt uit hoe je een bepaalde handeling moet verrichten) of *fictief* (de schrijver wil de lezer plezier laten beleven met een verzonnen verhaal) of poëzie zijn.

Opbouw oefeningen

De opgaven in dit Oefenboek zijn telkens op dezelfde wijze opgebouwd. Eerst wordt de voorkennis geactiveerd. Dit helpt kinderen bij het verwerken van de informatie in een tekst. Hierbij wordt allereerst de tekst kort ingeleid en de doelen staan vermeld. Dan volgt er een woordenschatopdracht, om tot een beter begrip van de tekst te komen. Na het activeren van de voorkennis volgt de tekst, die nauwkeurig doorgelezen moet worden. De lezer krijgt als tip een leesvraag mee. Tot slot zijn er vragen over de tekst.

De lezer zet tijdens het lezen drie stappen om een tekst beter te verwerken:

1. Voor het lezen

Het activeren van de voorkennis door:

- het voorspellen van de inhoud van een tekst,
- de betekenis van woorden te achterhalen,
- de leesvraag te lezen.

2. Tijdens het lezen

De informatie verwerken door:

- de betekenis van woorden te achterhalen,
- de tekst te lezen en te zoeken naar aanwijzingen om de leesvraag te kunnen beantwoorden.

3. Na het lezen

De informatie verwerken door:

- de voorspelling te controleren,
- de tekst samen te vatten,
- de vragen te beantwoorden,
- de leesvraag te beantwoorden.

Voorspellen

Iedere oefening start met de vragen ‘Wat zie je al?’ en ‘Wat weet je al?’, waardoor kinderen ertoe worden aangespoord hun voorkennis te activeren en te voorspellen waar de tekst over gaat. Door gebruik te maken van de titels, de tussenkopjes, de afbeeldingen en bijvoorbeeld opvallende woorden, kunnen kinderen nagaan wat ze al over het onderwerp weten, voordat ze de tekst hebben gelezen.

Woordenschat

Bij iedere oefening wordt aandacht besteed aan moeilijke woorden uit de tekst. Een goede woordenschat is essentieel om een tekst te kunnen begrijpen. Door vooraf al aandacht te besteden aan de moeilijke woorden in de tekst, worden kinderen geholpen de tekst beter te begrijpen.

De leesvraag

De leesvraag is een centrale vraag die aansluit bij de tekst. Dit kan een open vraag zijn om de lezer aan het denken te zetten, maar ook een gesloten vraag. Om deze leesvraag te beantwoorden zal de lezer zich dus steeds dingen moeten afvragen tijdens het lezen. De leesvraag dwingt de lezer als het ware om de tekst nauwkeurig te lezen.

De tekst

Na het activeren van de voorkennis volgt de tekst waar het in de oefening om draait. Dit zijn verschillende soorten teksten: informatief, betogend, instructief, fictief of poëzie. Binnen de tekst wordt de lezer herinnerd aan de leesvraag, waardoor hij alert blijft tijdens het lezen. Mocht de lezer nog moeilijke woorden tegenkomen die niet vooraf zijn behandeld, dan kan hij de woordhulp op bladzijde 8 gebruiken. Hierin staat stap voor stap uitgelegd hoe je achter de betekenis van een woord kunt komen. Wanneer de betekenis van de moeilijke woorden is achterhaald, is het verstandig om de tekst nogmaals te lezen. Dan wordt de tekst beter begrepen.

De vragen

Na het lezen volgen de vragen over de tekst. Deze sluiten zoveel mogelijk aan bij de gestelde doelen. Iedere oefening sluit af met de beantwoording van de leesvraag.

Méér oefenen

Dit boek is het tweede deel van een set van drie. Alle boeken samen vormen een gedegen oefening in het begrijpend lezen. Wil je méér oefenen, dan biedt Junior Einstein ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Kijk op onze website www.junioreinstein.nl.

Uitleg van de hoofdoelen

Onderwerp en hoofdgedachte

Het **onderwerp** vertelt in één of enkele woorden waar de tekst over gaat. De **hoofdgedachte** vertelt kort waar de tekst over gaat, meestal in één of twee zinnen.

Onderwerp	Vakantie
Hoofdgedachte	Mensen gaan minder op vakantie naar het buitenland, maar boeken steeds vaker een vakantie in Nederland.

Details

Om een tekst te begrijpen heb je steun aan de belangrijkste woorden, de sleutelwoorden. Soms heb je meer informatie nodig om iets goed te kunnen begrijpen of om iets te weten te komen. Je gaat dan ook letten op **details**. Deze details geven je belangrijke informatie, bijvoorbeeld over hoe iets eruitziet of wat belangrijke kenmerken van iets zijn. Als je details uit een tekst of een alinea wilt halen, moet je de tekst of alinea heel precies lezen.

Hoofd- en bijpersonen

De belangrijkste persoon of personen in een tekst, noem je ook wel de **hoofdpersoon** of **hoofdpersonen**. Zij spelen een belangrijke rol in het verhaal of in de tekst en over hen kom je het meest te weten. Je weet bijvoorbeeld wat zij allemaal doen, hoe zij eruitzien, hoe zij zich voelen of wat belangrijke kenmerken of eigenschappen van hen zijn. Als er naast deze persoon of personen nog meer personen voorkomen in een tekst, over wie je maar weinig te weten komt, dan zijn dit **bijpersonen**. Zij maken wel deel uit van de tekst, maar zijn niet heel belangrijk.

Tekstdoelen

De schrijver van een tekst heeft vaak een **doel** met deze tekst. Dit doel kan per tekst verschillen. Een aantal belangrijke tekstdoelen wordt hieronder uitgelegd.

Informatie geven	De schrijver geeft vooral feitelijke informatie over een onderwerp.
Instructie geven	De schrijver geeft uitleg over hoe iets werkt of hoe je iets moet doen.
Overtuigen	De schrijver probeert ervoor te zorgen dat jij dezelfde mening krijgt als hij.
Vermaken	De schrijver probeert ervoor te zorgen dat je het leuk vindt om de tekst te lezen.

Oorzaak en gevolg

Er gebeurt iets, dat noem je de **oorzaak**. Wat er daarna gebeurt, heet het **gevolg**. Zonder oorzaak is er geen gevolg. Let goed op de signaalwoorden *waardoor, daardoor, hierdoor, doordat, zodat, omdat, vanwege* en *hoe komt het dat ...* Die kondigen aan dat er een oorzaak met gevolg is. Deze signaalwoorden hoeven er niet altijd bij te staan!

Luuk voelt zich geweldig. Hij heeft de zwemwedstrijd gewonnen.

Oorzaak Hij heeft de zwemwedstrijd gewonnen.

Gevolg Luuk voelt zich geweldig.

Tijdsvolgorde

Een tijdsvolgorde kan voorkomen in allerlei soorten teksten. Signaalwoorden kunnen je helpen bij het herkennen van de tijdsvolgorde. Bijvoorbeeld: jaartallen en woorden als *eerst, dan* en *uiteindelijk*.

Soms zijn de gebeurtenissen in een tekst in dezelfde volgorde beschreven als waarin ze voorkomen of zijn voorgekomen. Het kan ook dat gebeurtenissen in een andere volgorde worden verteld, dan ze zijn voorgekomen.

Signaalwoord van tijd

Een signaalwoord geeft een verband aan tussen alinea's of zinnen. Zo'n woord geeft jou belangrijke informatie. Met een **signaalwoord van tijd** kan bijvoorbeeld een tijdsvolgorde worden aangegeven. Voorbeelden van signaalwoorden van tijd zijn: *eerst, vervolgens, daarna, nu, dan, toen, ten slotte* en *uiteindelijk*.

Eerst deed ik mijn pyjama aan en vervolgens poetste ik mijn tanden. Daarna stapte ik in bed en uiteindelijk viel ik in slaap.

Dankzij de signaalwoorden **eerst, vervolgens, daarna** en **uiteindelijk**, weet je in welke volgorde iemand iets gedaan heeft.

Overeenkomsten en verschillen

Als je informatie wilt vergelijken, kun je zowel **overeenkomsten** als **verschillen** tegenkomen. Een overeenkomst geeft aan dat er iets hetzelfde is. Een verschil geeft aan dat er iets anders is.

Overeenkomst Daan en Lotte hebben allebei blauwe ogen.

Vershil Daan is een jongen. Lotte is een meisje.

.....

Feit en mening

Iets wat zeker waar is, noem je een **feit**. Als iemand ergens iets van vindt, noem je dat een **mening**. Meningen kunnen van elkaar verschillen.

Tim: 'Ik ga vandaag naar Amsterdam, want dat vind ik de leukste stad van Nederland.'

Feit Ik ga vandaag naar Amsterdam.

Mening Dat vind ik de leukste stad van Nederland.

.....

Letterlijk en figuurlijk taalgebruik

Als je iets zegt dat je ook precies zo bedoelt, dan is dit **letterlijk** taalgebruik. Bij **figuurlijk** taalgebruik zeg je iets wat je niet letterlijk zo bedoelt.

Letterlijk Mama kookt de aardappelen op het fornuis.

Figuurlijk De man kookt van woede.
(*De man kookt niet echt, maar is heel erg boos.*)

Verwijswoorden

Een **verwijswoord** is een woord dat verwijst naar een ander woord of een (deel van een) zin. Dat andere woord kan al genoemd zijn in de tekst of vlak na het verwijswoord nog genoemd worden. Verwijswoorden verwijzen naar mensen, dieren of dingen. Voorbeelden zijn: *hij, zij, het, hen, hun, deze, die, dit, dat* en *wat*.

*Roos bakt een taart. **Ze** is benieuwd hoe **het** smaakt.*

Het verwijswoord **Ze** verwijst hier naar **Roos**.

Het verwijswoord **het** verwijst hier naar **een taart**.

.....

Woordbetekenis

Om een tekst goed te kunnen begrijpen, moet je de **betekenis van woorden** kennen. Soms staan er in een tekst moeilijke woorden waarvan je de betekenis (nog) niet kent. Er zijn verschillende manieren waarop je toch achter de betekenis van deze woorden kunt komen. Je kunt hiervoor de woordhulp op bladzijde 8 gebruiken. Dit geldt ook voor de betekenis van uitdrukkingen en gezegdes en figuurlijk taalgebruik.

Woordhulp

Soms begrijp je een woord nog niet, maar wil je wel graag weten wat het woord betekent. Je kunt op verschillende manieren achter de betekenis van een woord komen.

Bekijk het woord

Kijk naar het (moeilijke) woord. Soms ken je al een stukje van het woord. Dit kan je dan helpen om achter de betekenis van het hele woord te komen.

Bijvoorbeeld het woord: *multicultureel*
Ken jij al een stukje van dit woord?

Multi betekent: *meer dan één, verschillende*
Cultuur betekent: *de gebruiken van een volk of land.*
Multicultureel betekent dus: *met gebruiken van verschillende landen of volken.*

Bekijk de afbeelding(en)

Kijk naar de afbeelding(en) bij de tekst. Heeft het woord misschien iets met de afbeelding(en) te maken?

Soms heeft een afbeelding een onderschrift. Lees dit altijd. Het kan namelijk zijn dat hier het moeilijke woord ook wordt genoemd en dat je daardoor achter de betekenis komt.

Bijvoorbeeld het woord: *telescoop*

Joris kijkt door zijn telescoop naar de sterren.

Lees terug of vooruit

Lees de zin voor de zin met het moeilijke woord of de zin na de zin met het moeilijke woord, want:

- daar wordt soms al uitgelegd wat het woord betekent,
- daar staat soms een woord dat ongeveer hetzelfde betekent,
- daar staat soms het tegenovergestelde woord.

Bijvoorbeeld: *Op zaterdagochtend werd de raket **gelanceerd**. De raket steeg op en begon aan zijn reis naar de maan.*

Raadpleeg een bron

Weet je de betekenis van het moeilijke woord nog niet? Raadpleeg dan een bron! Je kunt bijvoorbeeld:

- de betekenis van het woord opzoeken in een woordenboek of op internet,
- de betekenis aan iemand vragen (bijvoorbeeld aan je broer of zus, je vader of moeder, je juf of meester of een klasgenoot).

Controleer

Heb je de betekenis gevonden? Lees dan de zin met het moeilijke woord opnieuw en controleer of je de zin nu beter begrijpt.

Wat ga je lezen?

Je gaat enkele gebeurtenissen lezen die Veerle heeft meegemaakt op haar eerste schoolkamp. Deze gebeurtenissen heeft ze opgeschreven in haar dagboek. Dat dagboek neemt Veerle overal mee naartoe, zodat zoveel mogelijk herinneringen bewaard blijven.

In deze oefening leer je:

- zoeken naar oorzaak en gevolg,
- het verschil tussen een feit en een mening,
- herkennen in welke volgorde iets gebeurt.

Leesvraag

Wat was de belangrijkste gebeurtenis tijdens het schoolkamp van Veerle?

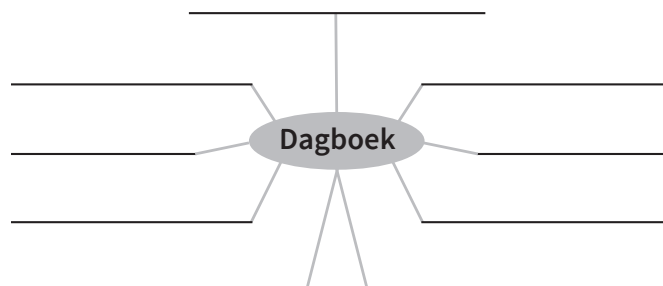
Wat zie je al?

Bekijk de afbeelding op deze bladzijde. Waaraan kun je zien dat het een dagboek is?

Waarom zit er altijd een slot op een dagboek?

Wat weet je al?

Wat weet jij al over een dagboek? Schrijf woorden op die hiermee te maken hebben of waar jijzelf aan denkt.

Ken je deze woorden al?

Deze moeilijke woorden kom je tegen in de tekst: *reling* – *hilarisch* – *herberg* – *automatisch* – *beseffen* – *wenken* – *excuses*. Weet jij wat deze woorden betekenen? Verbind ze met de juiste zin. Je mag een woordenboek gebruiken.

Een groot huis waar je met meerdere mensen kunt blijven slapen.

Een ander woord voor sorry.

Je ergens bewust van worden of iets goed begrijpen.

Het hekwerk op een boot, dat ervoor zorgt dat je niet zomaar van de boot kunt vallen.

Iets wat heel erg grappig is.

Een gebaar waarmee je iemand vraagt naar je toe te komen.

Iets wat vanzelf gaat.

- **reling**
- **hilarisch**
- **herberg**
- **automatisch**
- **beseffen**
- **wenken**
- **excuses**

Het dagboek van Veerle

29 juni 2016 - Schoolkamp!! -

De eerste dag van mijn eerste schoolkamp zit erop! Het was fantastisch! Dat belooft nog wat voor de komende dagen! Ik lig nu in mijn bed. We liggen met alle meisjes op één slaapzaal. De andere kinderen zijn net gaan slapen. Ik ben ook best moe, het is al 3 uur 's nachts. Juul heeft de hele nacht griezelverhalen verteld. Iedereen vond het superspannend. Ik denk dat ik daardoor ook nog niet kan slapen. We moeten morgen wel al om 8 uur opstaan, maar ik MOET nog even opschrijven hoe deze dag was. Het was veel te leuk om het te vergeten.

Vanmorgen zijn we om 9 uur met de bus vertrokken van school, naar Holwerd (een plaatsje in Friesland). Toen we in Holwerd waren, gingen we met de veerboot naar Ameland. Ik was al vaker met de veerboot geweest, maar mijn beste vriendin Maartje nog niet. Ze was een beetje zenuwachtig. Ik heb verhalen verteld om haar af te leiden en dat hielp. Na 20 minuten kon ze, net als ik, echt genieten van het uitzicht.

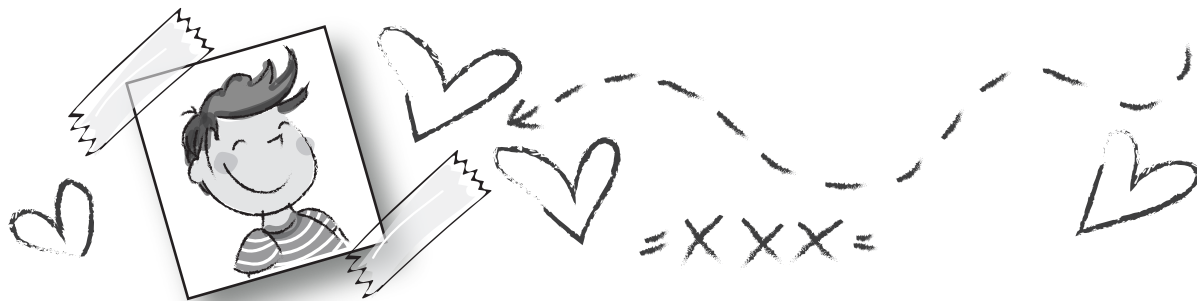
Helaas was dit niet zo voor Cas. Normaal gesproken is hij de stoerste jongen van de klas, maar nu niet meer. Hij hing over de reling van de veerboot, want hij dacht dat hij moest overgeven. Gelukkig gebeurde dat niet. En Annabel, de grootste tut van de klas, had ook pech. De hilarische foto spreekt voor zich.

Na 45 minuten kwamen we aan op Ameland. We hadden eerst een lunchpauze en gingen daarna naar de herberg. Daar hebben we onze bedden opgemaakt en toen mochten we spelen op het veld bij de herberg. 's Avonds gingen we lekker barbecueën en daarna hebben we liedjes gezongen bij het kampvuur. De meester had zijn gitaar meegenomen, waardoor het nog gezelliger werd! Ik heb nu al zin in morgenavond. Dat lijkt me de leukste avond van het kamp. Er is dan namelijk een griezeltocht! Maar nu moet ik echt gaan slapen, want het is inmiddels al half 4! OEPS!

30 juni 2016

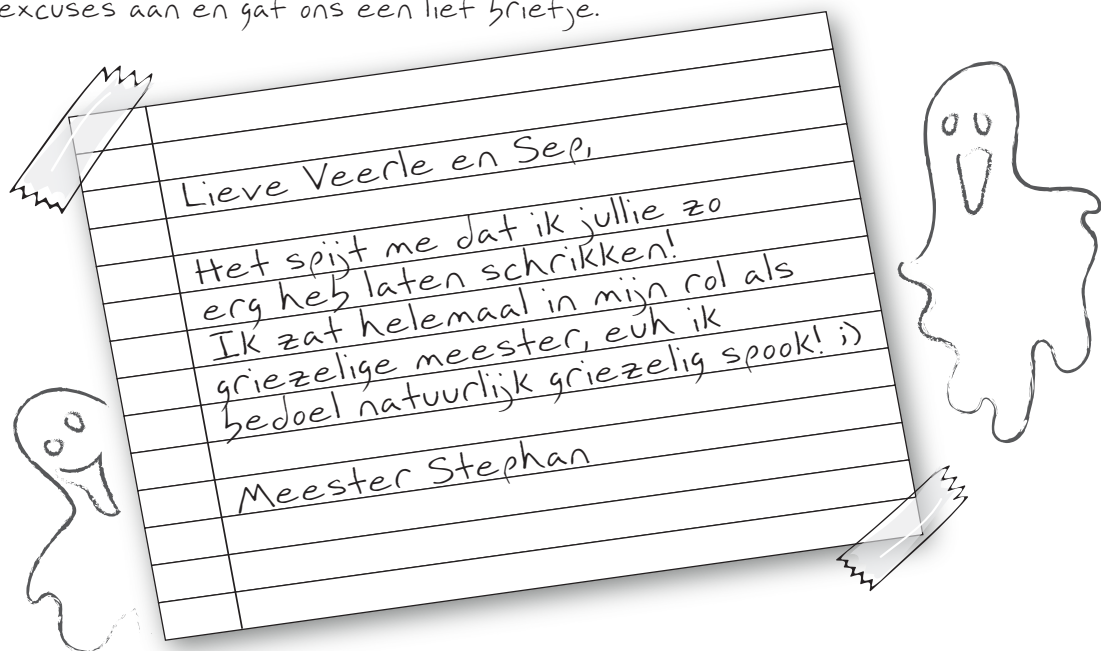
Brrr... Ik ril nog steeds. Dit was absoluut de aller-, aller-, allerengste nacht uit mijn hele leven. Laat ik beginnen bij het begin... We moesten ons vanavond allemaal verzamelen bij het kampvuur voor de griezeltocht in het bos. Juf Lotte had alle kinderen ingedeeld in groepjes. Ik zat in het groepje bij Lizzy en bij Sep, YES!

Ons groepje mocht pas als laatste vertrekken. Ik liep dicht bij Sep. Hij zou me wel beschermen als ik bang was. Het was echt superspannend. Ik had de hele weg kriebels in m'n buik, omdat ik wist dat er ieder moment iets zou kunnen gebeuren. In de verte hoorden we gehuil en gegil. Toen de mevrouw die met ons meeliep, zei dat we er bijna waren, verdwenen de kriebels langzaam uit m'n buik. Gelukkig! Ik denk dat Sep hetzelfde gevoel had, want hij zei met een opgeluchte stem dat hij de lampen van de herberg al kon zien. We dachten dus dat we er bijna waren, maar op dat moment hoorden we achter ons heel hard geschreeuw. WTF!!! Uit de bosjes vloog een spook en het rende achter ons aan.

Het ging allemaal zo snel ... Ik weet nog dat ik de hand van Sep vastgreep en dat we samen ver het bos in renden. We gilden allebei. Opeens merkte ik dat Sep minder snel begon te rennen, waardoor ik ook automatisch langzamer ging lopen. Hij had achter zich gekeken en gezien dat het spook weg was. Nou, daar stonden we dan. Met z'n tweeën, midden in het bos. ALLEEN! Toen kwam alle spanning ervuit. Ik begon heel hard te huilen. Sep sloeg een arm om me heen en probeerde me gerust te stellen, maar ik hoorde aan zijn stem dat hij ook bang was. Toen ik wat rustiger was geworden, besepte ik wat er aan de hand was. Ik stelde meteen voor om te gaan zoeken naar de herberg, maar dat vond Sep geen goed idee. Hij zei dat we beter op dezelfde plek konden blijven, voor als juf Lotte of meester Stephan zouden gaan zoeken. Sep ging op de grond zitten en wenkte dat ik naast hem moest komen zitten. Voor mijn gevoel hebben we daar uren gezeten. Sep deed echt zijn best om me gerust te stellen door allerlei leuke dingen te vertellen, maar ik kon alleen maar denken: stel dat niemand ons kan vinden? Stel dat we vannacht in het bos moeten slapen, wat dan?

Sep was nog steeds aan het vertellen, toen ik ineens in de verte mijn naam hoorde. Ik herkende de stem meteen, het was Maartje! Ik riep haar naam en de stem kwam steeds dichterbij. Ze was het echt. Maartje had ons gered! Ze was niet alleen, juf Lotte was er ook. Ik was nog nooit zo blij geweest. Gelukkig hadden ze ons gevonden. Maartje vertelde dat meester Stephan het spook was. Hij wilde een grapje uithalen, maar hij had nooit verwacht dat we zo zouden schrikken. Toen we weer bij de herberg waren, kwam meester Stephan meteen naar ons toe. Hij bood zijn excuses aan en gaf ons een lief briefje.

Ik lig nu weer veilig in bed, dicht bij Maartje. Ondanks het spannende avontuur, krijg ik als ik terugdenk aan deze twee dagen eigenlijk alleen maar een glimlach op mijn gezicht. Ja, het waren dagen om nooit te vergeten!

1 In de eerste alinea van **29 juni 2016** lees je: Ik denk dat ik daardoor ook nog niet kan slapen.
Wat was hiervan de oorzaak?

2 In de tweede alinea van **29 juni 2016** lees je: Ik heb verhalen verteld om haar af te leiden en dat hielp.
Wat was hiervan het gevolg?

3 Lees de derde alinea van **29 juni 2016** nog eens.
Waarom had Annabel ook pech?

4 In de derde alinea van **29 juni 2016** lees je: De hilarische foto spreekt voor zich.
Noemt Veerle hier een feit of geeft ze een mening? Leg je antwoord uit.

5 In de laatste alinea van **29 juni 2016** lees je: De meester had zijn gitaar meegenomen, waardoor het nog gezelliger werd!
Welk deel van de zin is een feit en welk deel een mening?

Feit: _____

Mening: _____

6 In de laatste alinea van **29 juni 2016** lees je: Ik heb nu al zin in morgenavond. Dat lijkt me de leukste avond van het kamp.
Waarom lijkt Veerle dat de leukste avond van het kamp?

7 Zet de gebeurtenissen van **29 juni 2016** in de volgorde waarin ze hebben plaatsgevonden.

1. De boottocht naar Ameland
2. De griezelverhalen van Juul
3. Het vertrek richting Holwerd
4. Spelen op het veld bij de herberg
5. De bedden opmaken in de herberg
6. Liedjes zingen bij het kampvuur

8 In de eerste alinea van **30 juni 2016** lees je: Brrr... Ik ril nog steeds.

Wat was hiervan de oorzaak?

9 Lees de eerste alinea van **30 juni 2016** nog eens en bekijk de afbeelding eronder.
Waarom is Veerle blij met haar groepje?

- Lizzy is een vriendin van Veerle.
- Ze vindt Sep een leuke jongen.
- Dat kun je niet weten, want dat legt ze niet uit.

10 In de derde alinea van **30 juni 2016** lees je: ALLEEN!
Door de hoofdletters weet je dat Veerle dit geschreeuwd zou hebben, als ze het hardop had gezegd in plaats van opgeschreven. Hoe zou Veerle zich hier gevoeld hebben?

- Angstig, paniekerig
- Boos, gefrustreerd
- Blij, enthousiast
- Verdrietig, teleurgesteld

11 Lees de onderstaande zinnen uit de tekst.
Kruis aan of het een feit (F) of een mening (M) is.

	F	M
Ik ril nog steeds.	☐	☐
Het was echt superspannend.	☐	☐
We gilden allebei.	☐	☐
Ja, het waren dagen om nooit te vergeten.	☐	☐

12 De leesvraag

Wat was de belangrijkste gebeurtenis tijdens het schoolkamp van Veerle?

Wat ga je lezen?

Je gaat een tekst lezen over specerijen. Dat is een ander woord voor kruiden die uit tropische landen komen. Eerst wordt er ingegaan op een stukje geschiedenis. Vervolgens krijg je informatie over een aantal specerijen.

In deze oefening leer je:

- letten op verwijswaarden,
- zoeken naar oorzaak en gevolg,
- het onderwerp en de hoofdgedachte van (een deel van) een tekst herkennen.

Leesvraag

Waarom hadden de mensen uit Europa veel over voor het verkrijgen van specerijen?

Wat zie je al?

Lees de titel bovenaan deze bladzijde en bekijk de afbeelding daaronder.

Wat weet je al over specerijen? Omcirkel de juiste dik gedrukte woorden in de zinnen.

Specerijen worden gebruikt bij het **varen** | **maken van eten**.

De specerijen kwamen uit **eigen land** | **landen ver weg**.

Wat weet je al?

Misschien heb je weleens van het woord specerijen gehoord. Welke specerijen ken jij zelf al?

Ken je deze woorden al?

Deze moeilijke woorden kom je tegen in de tekst: *gemalen* – *zuiveren* – *kostbaar* – *koopmannen* – *epilepsie* – *omhulsel*
Weet jij wat deze woorden betekenen? Verbind ze met de juiste zin. Je mag een woordenboek gebruiken.

Schoonmaken.

Iets wat om iets anders heen zit.

Als iets heel klein of fijn is gemaakt.

Iets wat duur is of veel geld waard is.

Mensen die handel drijven door goederen te kopen en te verkopen.

Een ziekte waarbij je zomaar flauw kunt vallen en soms schokt of gekke bewegingen maakt.

- **gemalen**
- **zuiveren**
- **kostbaar**
- **koopmannen**
- **epilepsie**
- **omhulsel**

De specerijen

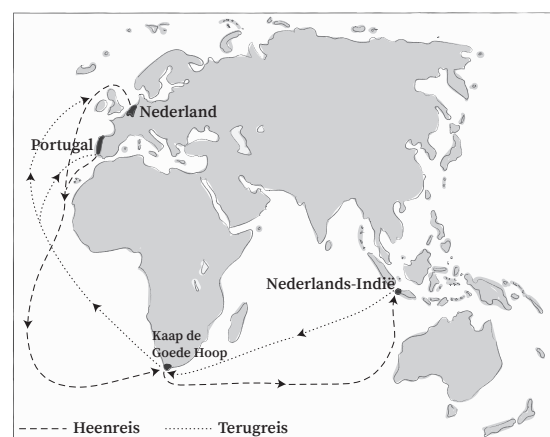
Kruiden als peper, nootmuskaat, kruidnagel of kaneel noem je specerijen. Dit zijn kruiden die vaak uit tropische gebieden komen, zoals Indonesië. Dit land ligt bijna aan de andere kant van de wereld. Je kunt je voorstellen dat mensen in Europa vroeger best veel moeite moesten doen om aan deze specerijen te komen. Hiervoor moesten ze lange tochten per schip afleggen en dat hadden ze er graag voor over! Ook waren ze toen bereid om er erg veel geld voor te betalen. Maar hoe komt het eigenlijk dat zij zoveel voor deze specerijen over hadden?

Peperduur

Specerijen werden al in de oudheid in Europa gebruikt. Ze konden alleen door rijke mensen gekocht worden. De kruiden waren namelijk erg duur. Peper was in de middeleeuwen bijvoorbeeld zelfs meer waard dan goud! Dat de specerijen hier zo duur waren, komt doordat de Nederlandse handelaren ze in de zestiende eeuw voor veel geld moesten inkopen bij Portugese handelaren. Die wisten hoe je het beste naar Azië kon varen, waar de specerijen groeiden. Ze hielden hun route lange tijd geheim, maar de Nederlanders kwamen er toch achter. Vanaf het einde van de zestiende eeuw voeren ze zelf naar Azië, op zoek naar die kostbare specerijen.

Aanvallen

De Nederlanders gingen in Azië vooral naar Nederlands-Indië, dat nu Indonesië heet. De Indiërs moesten heel hard werken om de specerijen, maar ook koffie en suiker, te verbouwen voor de Nederlanders. Ze kregen er heel weinig voor terug. De Nederlandse koopmannen konden goed handel drijven. Ze verkochten de producten voor veel geld in Europa, waardoor ze heel rijk werden. De Portugezen en de Engelsen dreven in die tijd ook veel handel via scheepvaart. Toen ze zagen hoeveel de Nederlanders verdienden aan de handel in specerijen, wilden zij dat zelf ook wel. Ze vielen daarom de Nederlandse schepen aan. De Nederlandse koopmannen besloten toen om te gaan samenwerken en richtten de VOC op. Dat staat voor Verenigde Oost-Indische Compagnie. Voortaan konden ze zich beter verdedigen tegen de Engelsen en Portugezen. Samen stonden ze sterk. De handelaren van de VOC zijn heel rijk geworden door de handel in specerijen.

De vaarroute naar Nederlands-Indië.

? Tip: denk je aan de leesvraag?

De belangrijkste specerijen op een rij

Peperkorrels zijn de gedroogde bessen van de peperstruik. Door het malen van deze korrels krijg je peper. Dit wordt gebruikt om gerechten meer smaak te geven. Het werd vroeger ook gebruikt als medicijn tegen koorts en pijn, vooral tegen maagpijn. Bovendien dachten mensen dat peper hielp om beter na te kunnen denken. Door het snuiven van peper ga je namelijk niezen en in de zestiende eeuw dachten mensen dat je door te niezen je hersenen kon zuiveren. Soldaten geloofden daarnaast dat als ze peperkorrels bij zich droegen, die hen beschermden tijdens het vechten.

Nootmuskaat wordt gemaakt van de gedroogde pit van een vrucht van de muskaatboom. Nootmuskaat heeft een warme, fijne smaak en wordt onder andere gebruikt als ingrediënt voor kruidendranken en bij gekookte groenten. Het was vroeger een geneesmiddel tegen oogziekten, maagziekten en epilepsie.

Foelie is het gedroogde omhulsel van de muskaatnoot. Dit omhulsel bestaat uit verschillende slierten die rondom de noot zitten. Foelie heeft net als nootmuskaat een warme, fijne smaak, maar is ook wat scherp. Het wordt vooral gebruikt als smaakversterker in het eten. Ook wordt het gebruikt in parfum. Als medicijn werd het vroeger gebruikt tegen diarree, uitslag en een slechte adem.

Kaneel is de gedroogde binnenbast van de kaneelboom. Takjes of stammetjes van deze boom worden in stukken gekapt en hier wordt de bast vanaf gehaald. Na een paar dagen drogen in de zon, krullen de kaneelbasten zich vanzelf op tot rolletjes. Kaneel heeft een zoete geur en het ruikt een beetje naar hout. Het wordt voor de smaak vaak gebruikt in zoete gerechten, zoals koek en gebak, maar kaneel wordt ook gebruikt om iets lekker te laten ruiken. Als medicijn werd het gebruikt om verkoudheid en koorts te genezen en bij darmkrampen.

Kruidnagel is de gedroogde, nog gesloten bloemknop van de kruidnagelboom. Deze wordt kruidnagel genoemd, omdat het een kruid is in de vorm van een nagel. Een nagel is een ander woord voor spijker. Kruidnagel smaakt heel scherp, maar ook zoet. Het wordt onder andere gebruikt in kruidkoek en gebak. Vroeger werd kruidnagel gebruikt om eten langer te kunnen bewaren. Ook werd het toen als verdovingsmiddel in een pijnlijke kies gestopt. Dat gebeurt tegenwoordig niet meer, maar sommige stoffen uit de kruidnagel worden wel nog steeds gebruikt door tandartsen.

Gember is de gedroogde wortel van een plant. Je kunt het gebruiken om gebak meer smaak te geven. Vroeger werd gember gebruikt als geneesmiddel tegen misselijkheid, griep, (maag)pijn en vergiftiging. Uit onderzoek is inmiddels gebleken dat gember inderdaad ontstekingsremmende stoffen bevat, waardoor het nu nog steeds wordt gebruikt tegen bijvoorbeeld misselijkheid en (maag)pijn.

1 Wat is het onderwerp van de tekst?

2 In de inleiding lees je: **Hiervoor moesten ze lange tochten per schip afleggen en dat hadden ze er graag voor over!**

Waarnaar verwijzen de woorden **ze** in deze zin?

3 In **Peperduur** lees je dat specerijen in Europa erg duur waren.

Wat was daarvan de oorzaak? Maak de zin af.

De specerijen waren zo duur, omdat _____

4 In **Peperduur** lees je: Ze hielden hun route lange tijd geheim.

Naar wie verwijst het woord **Ze** in deze zin?

5 Wat is de hoofdgedachte van **Peperduur**?

6 Waar komt de uitdrukking 'peperduur' vandaan?

7 In **Aanvallen** lees je: Ze kregen er heel weinig voor terug.

Waarnaar verwijzen de woorden **Ze** en **er** in deze zin?

Ze: _____

er: _____

8 Waarom vielen de Engelsen en de Portugezen de Nederlandse schepen aan?

9 Vul het juiste woord in. Kies uit: *de oorzaak – het gevolg*

De oprichting van de VOC was _____ van het aanvallen van schepen om specerijen.

10 In **Aanvallen** lees je: Samen stonden ze sterk. Naar wie verwijst het woord **ze** in deze zin?

11 Lees **De belangrijkste specerijen op een rij** nog eens. Welke kenmerken hebben de verschillende specerijen? Vul de tabel in.

	Peper(korrels)	Nootmuskaat	Foelie	Kaneel	Kruidnagel	Gember
Wordt gebruikt voor de smaak.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wordt gebruikt voor de geur.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Werd gebruikt als medicijn.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wordt gebruikt voor een ander doel.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12 Welke conclusie kun je uit de tabel trekken? Maak de zin af. In deze tijd is de belangrijkste functie van specerijen ...

- smaak geven. de geneeskracht.
 geur geven. niet uit de tabel af te leiden.

13 **De leesvraag**

Waarom hadden de mensen uit Europa veel over voor het verkrijgen van specerijen? Tip: je kunt gebruik maken van de tabel uit vraag 11.

Wat ga je lezen?

Je gaat een verhaal lezen over een eenzame beer. Hij is erg verdrietig, omdat hij zo eenzaam is. Daarom besluit hij op een dag daar iets aan te gaan doen. Ben je benieuwd of dit hem lukt? Lees dan gauw verder!

In deze oefening leer je:

- letten op verwijswaarden,
- herkennen in welke volgorde iets gebeurt,
- antwoorden geven die niet letterlijk in de tekst staan.

Leesvraag

Hoe zorgt de eenzame beer ervoor dat hij niet meer eenzaam hoeft te zijn?

Wat zie je al?

Lees de titel op de volgende bladzijde en bekijk de laatste afbeelding bij het verhaal.

Hoe denk je dat het verhaal afloopt? Leg je antwoord uit.

Wat weet je al?

Wat voor soort verhaal zal dit zijn? Leg uit waarom je voor dit antwoord hebt gekozen.

- Een fantasieverhaal
- Een waargebeurd verhaal

Ken je deze woorden al?

Deze moeilijke woorden kom je tegen in de tekst: *sprankje - aandachtig - ticket - taxi - nors*
Weet jij wat deze woorden betekenen? Zet ze in de juiste zin. Je mag een woordenboek gebruiken.

Een _____ is een ander woord voor een beetje.

Iemand die erg onvriendelijk en kortaf is, noem je ook wel _____.

Als je ergens _____ naar luistert, dan luister je er heel goed naar.

Een _____ is een auto met chauffeur. Die brengt je ergens naartoe als je ervoor betaalt.

Een toegangskaartje noem je ook wel een _____.

De eenzame beer

Er was eens een eenzame beer. Zijn naam was Ziggy. Nog niet zo heel lang geleden had Ziggy een lieve vrouw en twee kinderen: Tom en Bob. Maar op een middag ging het helemaal mis. Toen zijn vrouw Belle ging spelen met de kinderen, kwamen er gemene mensen aan. Die mensen hebben haar en de twee kinderen meegenomen naar het circus.

- 5 Waren ze die dag maar niet gaan spelen in het dichte bos, dacht Ziggy. De tranen rolden over zijn wangen. Elke nacht droomde Ziggy nog over zijn vrouw en zijn kinderen. Wat waren ze gelukkig samen! Hij herinnerde zich de glimlach op hun gezichtjes. Hij had er alles voor over om ze weer te kunnen spreken, om ze te zien en om ze te knuffelen. Maar wat kon hij eraan doen?

- Het was al laat in de herfst en Ziggy had zijn bed klaargemaakt voor zijn lange winterslaap.
- 10 Toen hij net lekker lag en zijn ogen had gesloten, hoorde hij een heel irritant geluid: zzzzjoef, zzzzzjoeffff, zzzzjoefff... Ziggy deed zijn ogen open ... Hij dacht dat hij een mens zag en begon heel hard te brullen. Het kleine mensje bleef maar om Ziggy heen zoeven. Ziggy keek nog een keer goed en wreef in zijn ogen. Hij kon niet geloven wat hij zag. Was hij nog niet echt wakker en was dit een droom? Hij wreef nog een keer in zijn ogen. Nee, dit was geen droom!

- 15 'Jij, jij bent een ... fee!' zei Ziggy. Hij probeerde de fee te vangen, maar ze was veel te snel. 'Je hoeft niet bang te zijn voor mij,' zei de kleine fee, terwijl ze om Ziggy heen bleef zoeven. 'Ik zal je niets doen. Ik wil je alleen maar helpen.' 'Ik heb geen hulp nodig,' zei Ziggy. 'Ga weg! Laat me met rust!' 'Maar Ziggy, ik houd je nu al een tijdje in de gaten en ik zie hoe verdrietig je bent. Dat breekt ook mijn hart. Ik kan je helpen om jouw vrouw en kinderen terug te krijgen,' zei de fee
- 20 met een prachtige glimlach. Ziggy werd door die glimlach herinnerd aan de blije gezichtjes van zijn gezin. Daardoor kreeg hij weer een sprankje hoop. 'Maar hoe dan?' vroeg hij aan de fee. 'Ze zijn weg. Ik weet niet waar ze zijn.'

- 'Als je ze terug wilt, hoef je daarvoor maar drie dingen te doen,' zei de fee. Ziggy besloot om
- 25 aandachtig te luisteren naar de fee. 'Als eerste moet je naar het circus in het dorp, net buiten het bos. Zeg tegen de circusbaas dat je daar graag wilt werken met de beren Tom en Bob.

- Als tweede moet je een ticket kopen voor de
- 30 veerboot naar Engeland. Als je in Engeland bent aangekomen, neem je een taxi en reis je naar de Kunststraat. Je zult daar ook een circus vinden. Vraag naar Belle. Als derde reis je terug naar huis en verdwijn je met je familie diep het bos in.' Nog voordat Ziggy iets kon zeggen, was de fee verdwenen. Nou, dacht Ziggy, het klinkt allemaal wel heel gemakkelijk. Laat ik het maar gaan proberen. Ziggy deed zijn hoed op, wikkelde zijn sjaal om, trok zijn jas aan en vertrok. Op naar
- 35 het circus ...

Aangekomen bij het circus ging hij op zoek naar de circusbaas. Plots hoorde hij iemand praten: 'Zet de beren aan het werk. Ik wil dat ze de nieuwe trucjes goed doorkrijgen.' Dat was vast de circusbaas, dacht Ziggy en hij liep op hem af. 'Dag meneer, ik wil hier graag komen werken met de andere beren, Tom en Bob,' zei Ziggy tegen de man. 'Hmmm, oké.' De man dacht even na ...

40 'We kunnen nog wel een beer gebruiken, want de andere beren bakken er
niets van. Welke trucjes ken jij allemaal?' vroeg de man nors. 'Ik kan salto's
maken, fietsen, zingen en heel veel grapjes maken,' zei Ziggy. 'Prachtig,
precies wat we nodig hebben! Dan leer jij jouw trucjes maar aan de andere
beren!' zei de man. Hij bracht Ziggy naar Tom en Bob. Eindelijk zag Ziggy
45 zijn kinderen weer. De tranen sprongen hem in de ogen.
'Zo,' zei de man, 'leer deze twee beren maar eens al jouw trucjes.' De twee
jonge beren draaiden zich om en zagen tot hun verbazing hun vader.
Gelukkig hielden ze zich stil. De circusbaas mocht natuurlijk van niets
weten. Toen de man eenmaal weg was, bedachten ze een plan om te
50 ontsnappen. Ze liepen zo onopvallend mogelijk achter de stoelen in de circustent langs en
verdwenen door een gat in het zeil. Snel renden ze met z'n allen naar huis. 'Oké, jongens. Ik ga
nu jullie moeder ophalen. Jullie blijven hier in ons huis. Zorg dat je zo min mogelijk opvalt. De
gemene mensen mogen jullie niet vinden.' En zo ging Ziggy weer op pad. Hij kocht een kaartje
voor de veerboot en vertrok naar Engeland. Precies zoals de fee had gezegd.

55

Tip: denk je aan de leesvraag?

Daar aangekomen, stapte hij in een taxi en zei: 'Naar de Kunststraat! En snel een beetje.' Ziggy
werd een beetje zenuwachtig, want hij was nu zo dicht bij zijn vrouw. Zou ze hem nog wel
herkennen? 'Blijf hier maar op mij wachten, ik kom zo terug met mijn vrouw,' zei Ziggy tegen
de taxichauffeur. Ziggy liep het circus in en kwam een kleine aap tegen. Hij sprak de kleine aap
60 aan. 'Ik ben op zoek naar Belle.' 'Wij hebben hier geen bellen,' zei
de kleine aap. 'Nee, ik bedoel Belle, de beer!' zei Ziggy boos. 'Ooh,
zeg dat dan meteen. Ze zit in haar woonwagen. Het is de deur met
de grote ster erop.' Ziggy liep naar de deur en klopte aan. Belle deed
open. Een grote, prachtige glimlach verscheen op haar gezicht.
75 Ziggy was bang geweest dat hij die mooie lach nooit meer zou zien.
'Ziggy, je hebt me gevonden!' Ze sprongen van geluk en omhelsden
elkaar. Ze waren dolblij om elkaar te zien. 'Kom, we moeten meteen
weg, voordat de mensen ons vinden,' zei Ziggy. Ze stapten in de taxi,
haastten zich naar de haven, kochten een kaartje voor de veerboot
en konden direct opstappen. 'Op naar huis! En thuis wacht je een mooie verrassing,' zei Ziggy
70 blij.

In het huis zaten de kinderen nog steeds te wachten op hun ouders. Tom zei: 'Kijk, ik zie daar
bij de struik iets bewegen.' Ze keken aandachtig naar de struik. Ze waren bang dat het de
gemene mensen waren. Maar tot hun grote verrassing waren het Ziggy en Belle. Ze renden naar
elkaar toe, zo snel als ze konden. Ze vlogen elkaar in de armen om te knuffelen en huilden alle
75 vier van blijdschap. Eindelijk was de familie weer bij elkaar. Nu moesten de beren er nog voor
zorgen dat de gemene mensen hen nooit meer konden vinden. In grote, bruine koffers pakten
ze al hun spullen in en ze trokken diep het dichte bos in.

Na twee dagen reizen vonden ze een mooi, groot hol, onder een omgevallen boom. Ziggy keek
voortaan elke avond naar de sterrenhemel. Die deed hem denken aan de lieve fee. Zonder die
80 fee was zijn familie alleen maar een herinnering geweest. Ziggy zag haar niet, maar hij wist dat
de fee altijd dicht bij hen in de buurt zou zijn. En
de gemene mensen? Die hebben het zoeken naar
de beren maar opgegeven.

85

1 In regel 5 lees je: Waren ze die dag maar niet gaan spelen in het dichte bos, dacht Ziggy.
Wie worden er bedoeld met **ze**?

2 Wat wordt bedoeld met **het dichte bos**?

- Een bos met een hek eromheen, zodat niemand erin of eruit kan.
- Een bos waarbij de bomen dicht op elkaar staan, met veel struiken ertussen. Je kunt er moeilijk doorheen lopen.
- Een bos dat dicht bij het huis van Ziggy staat.

3 In regel 15 lees je: Hij wreef nog een keer in zijn ogen.
Wie wordt er bedoeld met **hij**?

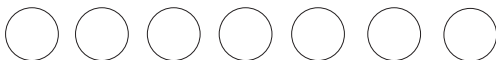
4 In regel 20 lees je: Dat breekt ook mijn hart.
Het hart van de fee breekt niet letterlijk. Wat bedoelt de fee hier wel mee?

5 Ziggy wil eerst geen hulp van de fee. Later wil hij die hulp wel.
Hoe komt het dat Ziggy van gedachten verandert? Kies het **beste** antwoord.

- Ziggy beseft ineens dat het hem alleen nooit zal lukken om zijn gezin terug te vinden.
- Ziggy heeft geen zin om alleen te zoeken.
- Ziggy wil heel graag zijn gezin terugvinden.
- Ziggy wordt door de glimlach van de fee weer herinnerd aan de blije gezichtjes van zijn gezin.

6 Ziggy moet een aantal dingen doen van de fee.
Zet deze dingen in de juiste volgorde.

1. Een ticket kopen voor de veerboot naar Engeland
2. Een taxi nemen naar de Kunststraat
3. Naar het circus gaan waar zijn vrouw werkt
4. Naar het circus gaan waar zijn kinderen werken
5. Verhuizen naar een plek diep in het bos
6. De circusbaas om werk vragen
7. Terug naar huis reizen

7 In regel 41 en 42 lees je: ... de andere beren bakken er niets van.
Wat bedoelt de circusbaas hiermee?

- De andere beren zijn niet goed in koken of bakken.
- De andere beren zijn niet goed in de trucjes.
- De andere beren ruimen hun spullen niet goed op in bakken.

8 Wie zijn de andere beren waar de circusbaas het over heeft?

9 In regel 46 lees je: De tranen sprongen hem in de ogen.
Bij wie sprongen de tranen in de ogen en waarom?

10 In regel 70 en 71 lees je: 'Op naar huis! En thuis wacht je een mooie verrassing,' zei Ziggy blij.
Wat is die verrassing?

11 In regel 80 t/m 82 lees je: Zonder die fee was zijn familie alleen maar een herinnering geweest.
Wat wordt hiermee bedoeld?

12 De leesvraag

Hoe zorgt de eenzame beer ervoor dat hij niet meer eenzaam hoeft te zijn?

Wat ga je lezen?

Je gaat een horoscoop lezen. Per sterrenbeeld doet de schrijver een voorspelling over hoe de komende week zal verlopen. Een sterrenbeeld is een groep heldere sterren bij elkaar die samen een figuur vormen als je er lijnen tussen zou trekken. Voor deze verschillende figuren hebben mensen namen bedacht en dat zijn de sterrenbeelden zoals wij ze kennen.

In deze oefening leer je:

- de betekenis van uitdrukkingen en gezegdes,
- het verschil tussen letterlijk en figuurlijk taalgebruik,
- letten op overeenkomsten en verschillen.

Leesvraag

Welk sterrenbeeld zou jij graag willen zijn naar aanleiding van deze horoscoop?

Wat zie je al?

Bekijk de horoscoop op de volgende bladzijdes.
Hoeveel sterrenbeelden zijn er in totaal?

Hoeveel van deze sterrenbeelden zijn dierennamen?

Wat weet je al?

Lees de titels op de volgende bladzijdes.

Hoe vaak zal de horoscoop **Een kijkje in de sterren** worden uitgebracht?

- Dagelijks
- Wekelijks
- Maandelijks
- Jaarlijks

Ken je deze woorden al?

Deze moeilijke woorden kom je tegen in de tekst: *onuitputtelijk – futloos – tegenslag – verplichtingen – alert – ondernemen*
Weet jij wat deze woorden betekenen? Schrijf op of de zinnen waar of niet waar zijn. Je mag een woordenboek gebruiken.

Als iets **onuitputtelijk** is, raakt het nooit op.

Iemand die zich **futloos** voelt, zit vol energie.

Een **tegenslag** is een gebeurtenis waarbij dingen niet gaan zoals jij wilt.

Bij **verplichtingen** mag je zelf kiezen of je iets gaat doen of niet.

Wanneer iemand heel goed oplet, kun je diegene ook wel **alert** noemen.

Iets **ondernemen** betekent hetzelfde als iets gaan doen.

Een kijkje in de sterren

Steenbok

23 december - 20 januari

Op maandag denk je alles beter te weten, maar niemand zal het met je eens zijn.
Op dinsdag en woensdag heb je een onuitputtelijke energie, die invloed zal hebben op je nachtrust.
Op donderdag en vrijdag voel je je daarom futloos. Ga dus op tijd naar bed.
Het weekend zal vol met leuke verrassingen zitten.

Ram

21 maart - 20 april

Je hebt vlinders in je buik! Laat je het hem of haar op maandag meteen weten?
Op dinsdag, woensdag en donderdag kun je dan weleens zomaar in de zevende hemel zijn.
Vrijdag is de minst fijne dag, want je kunt een kleine tegenslag verwachten. Maar ach, wat maakt het uit? In het weekend ga je toch op pad met je nieuwe vlam.

Waterman

21 januari - 18 februari

Op maandag en dinsdag ben je niet te stoppen. Je maakt echt de ene na de andere grap. Maar of iedereen dat even leuk vindt? Daar kom je op woensdag wel achter ...
Op donderdag en vrijdag ben je weer wat afgekoeld en komen anderen je om advies vragen. Laat je niet gek maken in het weekend, het is al druk genoeg!

Stier

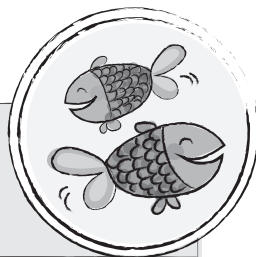
21 april - 21 mei

Op maandag en dinsdag wil iedereen zich met jou bemoeien. Luister er niet naar, je weet zelf wel wat goed voor je is ... Toch?
Woensdag is een heerlijke dag om weer te sporten. Koop op donderdag of vrijdag iets leuks voor jezelf, want in het weekend heb je daar geen tijd voor.
Dat zit namelijk al volgepropt met allerlei leuke of vervelende verplichtingen.

Vissen

19 februari - 20 maart

Wow! Jij bent echt een harde werker, vooral op maandag! Hiervoor mag je best beloond worden. Koop daarom op dinsdag eens dat ene ding wat je al zo lang wilt hebben. Je verdient het!
Maak op woensdag, donderdag en vrijdag plannen voor het weekend. Nodig zoveel mogelijk vrienden uit voor bijvoorbeeld een feestje. Je weekend zal spetterend zijn!

Tweelingen

22 mei - 21 juni

Op maandag en dinsdag moet je echt eens die knopen doorhakken. Luister naar je gevoel. Je zult dan vast de juiste beslissing nemen.
Op woensdag ben je nieuwsgierig naar iemand uit je groep. Welk geheim heeft diegene? Daar zul je op donderdag of vrijdag achter komen!
Blijf alert in het weekend. Een ongeluk zit in een klein hoekje ...

Horoscoop van week 18: maandag 2 mei tot en met zondag 8 mei

Kreeft

22 juni - 23 juli

Maandag had ontspannen moeten zijn, maar je hebt het drukker dan ooit! Je stapel huiswerk wordt groter en groter. Je zult de rest van de week hard aan het werk moeten om deze stapel weg te werken. Op vrijdag zal dit je gelukt zijn. Daardoor kun je rustig aan het weekend beginnen. Je hebt dan alle tijd om leuke dingen te doen.

Weegschaal

24 september - 23 oktober

Al een tijdje speel je met een briljant idee en maandag is de dag om dit idee uit te voeren. Op dinsdag of woensdag ontmoet je een onbekende. Zou dit een nieuwe vriend(in) kunnen zijn? Op donderdag en vrijdag heb je een gat in je hand. Daarom kun je in het weekend maar beter thuisblijven. Je zakgeld is dan toch al op ...

Leeuw

24 juli - 23 augustus

Op maandag voel je je erg gelukkig. Geniet daarvan! Ga op dinsdag en woensdag iets leuks doen met je vrienden. Dat is namelijk alweer een tijdje geleden. Op donderdag of vrijdag zul je positief verrast worden door iemand. Wat zou het kunnen zijn? Je hoeft dit weekend eens een keer he-le-maal niks te doen. Neem die vrije tijd lekker voor jezelf en duik in dat boek dat je al zo lang wilt lezen.

Schorpioen

24 oktober - 22 november

Nieuwe week, nieuwe kansen. Neem niet te veel hooi op je vork op maandag en dinsdag, want anders ga je dat de rest van de week merken. Breng woensdag weer eens een bezoekje aan de bieb. Sluit je dan op donderdag en vrijdag op in je kamer om lekker veel uren achter elkaar te lezen. Spreek in het weekend af met je vrienden om iets leuks te gaan ondernemen.

Maagd

24 augustus - 23 september

Maak op maandag eens een wandeling naar school. Wat frisse lucht zal je goeddoen ... Op dinsdag wil iemand een grap met je uithalen. Trap daar niet in! Pak die grapjas op woensdag maar terug. Leer donderdag goed voor de toets die je krijgt op vrijdag. Dan ga je zeker met een fijn gevoel het weekend in!

Boogschutter

23 november - 22 december

Maandag is de dag om jouw creativiteit weer eens te gebruiken in de keuken. Bak iets lekkers en trakteer je vrienden op dinsdag. Op woensdag kun je iets leuks terugverwachten. Probeer niet te veel te snoepen op donderdag en vrijdag, want dat heb je nu al genoeg gedaan. Doe in het weekend iets actiefs. Ga lekker zwemmen of skeeleren.

1 Kijk naar de namen en geboortedata.
Schrijf bij iedere persoon het juiste sterrenbeeld op.

Anouk (04-03-2002) _____

Rachid (22-07-2007) _____

Ilse (05-10-1988) _____

Eray (27-03-1995) _____

Lisanne (26-07-1991) _____

2 Wanneer ben jij jarig?

Wat is jouw sterrenbeeld?

3 Ben je blij met jouw horoscoop voor week 18? Leg je antwoord uit.

4 De schrijver van de horoscoop maakt veel gebruik van uitdrukkingen en gezegdes. Weet jij wat ze betekenen? Verbind ze met de juiste uitleg.

Vlinders in je buik hebben • • Over iets nadenken

In de zevende hemel zijn • • Veel geld uitgeven

Knopen doorhakken • • Heel gelukkig zijn

Een ongeluk zit in een klein hoekje • • Een ongeluk kan al gebeuren door een kleine fout

Een gat in je hand hebben • • Verliefd zijn

Met een idee spelen • • Beslissingen nemen

Te veel hooi op je vork nemen • • Te veel werk hebben

5 Lees de horoscoop van de **Leeuw** en de **Schorpioen** nog eens.

Welke overeenkomst is er tussen deze twee horoscopen?

6 Vergelijk de weekenden in de verschillende horoscopen met elkaar. Kruis aan welke sterrenbeelden zeker een fijn weekend in het vooruitzicht hebben.

☐ Steenbok	☐ Stier	☐ Maagd
☐ Waterman	☐ Tweelingen	☐ Weegschaal
☐ Vissen	☐ Kreeft	☐ Schorpioen
☐ Ram	☐ Leeuw	☐ Boogschutter

7 Lees de horoscoop van de **Vissen** en de **Kreeft** nog eens. In beide horoscopen wordt iets gezegd over hard werken. Komen de horoscopen met elkaar overeen of verschillen ze van elkaar? Leg je antwoord uit.

8 De schrijver maakt veel gebruik van figuurlijk taalgebruik. Lees de onderstaande zinnen uit de horoscoop. Kruis aan of ze letterlijk (L) of figuurlijk (F) worden bedoeld.

	L	F
Ga dus op tijd naar bed.	☐	☐
Op donderdag en vrijdag ben je weer wat afgekoeld.	☐	☐
Hiervoor mag je best beloond worden.	☐	☐
In het weekend ga je toch op pad met je nieuwe vlam.	☐	☐
... en duik in dat boek dat je al zo lang wilt lezen.	☐	☐
Je weekend zal spetterend zijn!	☐	☐

9 In de horoscoop staan veel algemene uitspraken, zoals *het weekend zal vol verrassingen zitten en je kunt een kleine tegenslag verwachten*. Waarom zal dit zijn, denk je?

- Omdat de schrijver het spannend wil houden.
 Omdat de horoscoop dan voor zoveel mogelijk mensen kan kloppen.

10 **De leesvraag**

Welk sterrenbeeld zou jij graag willen zijn naar aanleiding van deze horoscoop? Leg je antwoord uit.

Wat ga je lezen?

Je gaat een tekst lezen over gezonde smoothies. Een smoothie is een drankje dat in de afgelopen jaren steeds populairder is geworden. Wil je graag weten hoe je zelf een smoothie kunt maken? Lees dan gauw de tekst en de recepten!

In deze oefening leer je:

- het doel van alinea's benoemen,
- letten op details in een tekst,
- herkennen in welke volgorde iets gebeurt.

Leesvraag

Met welke ingrediënten zou jij een smoothie willen maken?

Wat zie je al?

Bekijk de afbeeldingen op deze en de volgende bladzijdes. Wat zit er **in elk geval** in een smoothie?

☐ Aardbeien	☐ Fruit en/of groente
☐ Een banaan	☐ Snoep
☐ Een rietje	☐ Water

Wat weet je al?

Kruis de zinnen aan die waar zijn.

- Je kunt zelf smoothies maken als je de juiste spullen en ingrediënten hebt.
- Smoothies zijn alleen voor mensen die op dieet zijn.
- Smoothies zijn gezond, omdat er veel fruit en/of groente in zit.

Ken je deze woorden al?

Deze moeilijke woorden kom je tegen in de tekst: *ingrediënten* – *gezondheidswinkel* – *leefstijl* – *mineralen* – *variëties* – *blender*. Weet jij wat deze woorden betekenen? Verbind ze met de juiste zin. Je mag een woordenboek gebruiken.

Een manier van leven.

Een keukenmachine waarin voedsel wordt fijnge maakt.

Belangrijke stoffen voor je lichaam.

Eet- en drinkbare dingen die je nodig hebt bij een recept.

Verschillende soorten of versies.

Een winkel waar je alleen maar gezonde producten kunt kopen.

•
•
•
•
•

• ingrediënten

• gezondheidswinkel

• leefstijl

• mineralen

• variëties

• blender

Gezonde smoothies

In een kookboek staat bijna altijd wel een recept van een smoothie. Steeds meer mensen drinken smoothies, omdat ze het gezond vinden. Maar wat is nu eigenlijk een smoothie? Waar komen de smoothies vandaan? En hoe zou je zelf een gezonde smoothie kunnen maken?

De geschiedenis van de smoothie

Een smoothie is een koud drankje dat meestal bestaat uit ijs, water, melk of yoghurt, gemixt met vers fruit, vruchtensap of groente. Een smoothie wordt ook wel een shake genoemd. Je kunt een smoothie als ontbijt drinken, bij de lunch of als tussendoortje. Het is moeilijk te zeggen wanneer de eerste smoothie precies is ontstaan. Alle ingrediënten van een smoothie bestaan natuurlijk al heel erg lang. Het is alleen de vraag wie als eerste heeft bedacht om deze ingrediënten met elkaar te mengen.

Wanneer de eerste smoothie is ontstaan weten we dus niet precies. Wat we wel weten, is dat ze voor het eerst verkocht werden in het jaar 1930 door een gezondheidswinkel in Amerika. In deze winkel verkochten ze de eerste jaren alleen smoothies met fijngeemaakt vers fruit, vruchtensap en ijs. Later werden er ook smoothies gemaakt van melk, water of yoghurt. De smoothies werden aan het einde van de jaren negentig steeds populairder. Dit kwam doordat mensen zich er steeds meer bewust van werden dat een gezonde leefstijl heel erg belangrijk is. In smoothies zitten veel vitamines en mineralen. Die heb je nodig om gezond te blijven. Het drinken van een smoothie is dus een gemakkelijke manier om aan genoeg vitamines en mineralen te komen.

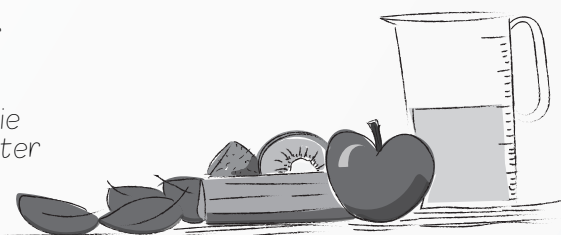
Zelf smoothies maken

Je kunt heel veel variaties maken. Eigenlijk kun je alle soorten fruit en groente in een smoothie doen, als je er maar ijs, water, melk of yoghurt aan toevoegt. Als je zelf een smoothie wilt maken, kies dan de ingrediënten die je lekker vindt! Vind je het lastig om zelf iets te bedenken? Hieronder staan alvast wat gezonde en vooral lekkere recepten die je kunt uitproberen.

De gigagroene smoothie

Dit heb je nodig (2 personen):

- Snijplank
- Schilmes
- Maatbeker
- Blender
- 1/2 komkommer
- 1 appel
- 1 kiwi
- 25 gram spinazie
- 150 milliliter water

Zo maak je het:

1. Schil de komkommer, de appel en de kiwi.
2. Snijd de komkommer, de appel en de kiwi in stukjes van ongeveer 1 bij 1 centimeter.
3. Was de spinazie.
4. Doe het water in de blender en voeg de spinazie en de stukjes komkommer, appel en kiwi toe.
5. Denk eraan dat je de deksel op de blender doet! Zet dan de blender aan op de hoogste stand.
6. Meng alles totdat er een glad mengsel is ontstaan.
Je smoothie is nu klaar!

De yoghurtsmoothie

Dit heb je nodig (1 persoon):

- Snijplank
- Schilmes
- Maatbeker
- Blender
- 1 banaan
- 6 aardbeien
- 150 milliliter yoghurt
- 2 eetlepels havermout

Zo maak je het:

1. Verwijder de schil van de banaan, was de aardbeien en snijd de kroontjes ervan af.
2. Snijd de banaan en de aardbeien in stukjes van ongeveer 1 bij 1 centimeter.
3. Doe de yoghurt in de blender en voeg de stukjes banaan en aardbeien en de havermout toe.
4. Denk eraan dat je de deksel op de blender doet! Zet dan de blender aan op de hoogste stand.
5. Meng alles totdat er een glad mengsel is ontstaan. Nu kun je genieten van je smoothie!

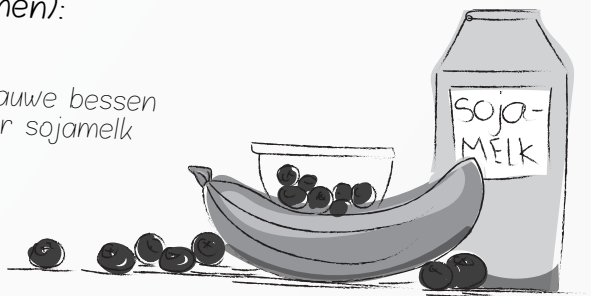

Tip: denk je aan de leesvraag?

Een smoothie van blauwe bessen

Dit heb je nodig (2 personen):

- Snijplank
- Schilmes
- Maatbeker
- Blender
- 1 banaan
- 75 gram blauwe bessen
- 200 milliliter sojamelk

Zo maak je het:

1. Verwijder de schil van de banaan en was de blauwe bessen.
2. Snijd de banaan in stukjes van ongeveer 1 bij 1 centimeter.
3. Doe de sojamelk in de blender en voeg de stukjes banaan en de blauwe bessen toe.
4. Denk eraan dat je de deksel op de blender doet! Zet dan de blender aan op de hoogste stand.
5. Meng alles totdat er een glad mengsel is ontstaan. Je smoothie is nu klaar!

1 In de inleiding lees je: Maar wat is nu eigenlijk een smoothie?

Waar wordt er antwoord gegeven op deze vraag?

- In **De geschiedenis van de smoothie**
- In **Zelf smoothies maken**

2 Wat is het doel van de schrijver met het stukje **De geschiedenis van de smoothie**?

- Informatie geven
- Overtuigen
- Instructie geven
- Vermaken

3 Wat is het doel van de schrijver met de drie verschillende recepten?

- Informatie geven
- Overtuigen
- Instructie geven
- Vermaken

4 Wat voor soort tekst is **Gezonde smoothies**? Kruis de twee juiste antwoorden aan.

- Advertentie
- Weettekst
- Brief
- Verhalende tekst
- Doe-tekst
- Recensie

5 Waaraan kun je zien dat een deel van deze tekst een doe-tekst is?

6 Kruis de zinnen aan die waar zijn.

- In 1930 werd de eerste smoothie met vers fruit, vruchtensap en ijs verkocht in Amerika.
- Het drinken van smoothies was in Amerika niet zo populair, omdat mensen de smoothies ongezond vonden.
- Tegenwoordig worden smoothies altijd gemaakt van water, melk en yoghurt, gemixt met vers fruit, vruchtensap en groenten.
- In smoothies zitten veel mineralen en vitamines.

7 Lees de recepten nog eens.

Welke vier benodigdheden heb je voor alle drie de recepten nodig?

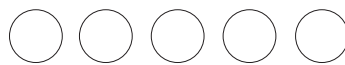
- Aardbeien
- Maatbeker
- Snijplank
- Banaan
- Melk
- Water
- Blender
- Schilmes
- Yoghurt

8 Welke vijf dingen horen **niet** bij de ingrediënten van de yoghurtsmoothie?

- Aardbeien
- Havermout
- Snijplank
- Banaan
- Melk
- Water
- Blender
- Schilmes
- Yoghurt

9 In de tekst staan drie verschillende smoothierecepten voor een smoothie, maar de handelingen die je moet uitvoeren zijn steeds hetzelfde. Zet de handelingen in de juiste volgorde.

1. De deksel op de blender doen.
2. Alles mengen tot een glad mengsel.
3. Schillen, wassen en snijden van het fruit en/of de groente.
4. De blender aanzetten op de hoogste stand.
5. Iets vloeibaars in de blender doen en het fruit en/of de groente toevoegen.

10 Julia wil voor zichzelf een gigagroene smoothie maken. Kruis aan of ze van de ingrediënten te veel, te weinig of precies genoeg heeft klaargezet.

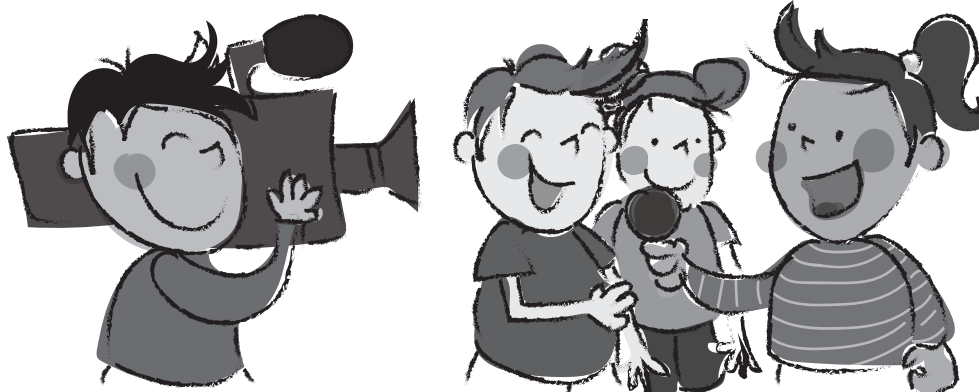
	Te veel	Te weinig	Genoeg
Een halve komkommer	☐	☐	☐
Een halve appel	☐	☐	☐
Een halve kiwi	☐	☐	☐
25 gram spinazie	☐	☐	☐

11 Hoe komt het dat Julia zich soms heeft vergist?

12 Welk ingrediënt is Julia vergeten en hoeveel heeft ze daarvan nodig?

13 **De leesvraag**

Met welke ingrediënten zou jij een smoothie willen maken?

Wat ga je lezen?

Je gaat een interview lezen met een tweeling. Een interview is een gesprek waarbij één persoon vragen stelt (de interviewer) en de ander(en) antwoord geven op deze vragen. In dit interview worden er vragen gesteld over hoe het is om een tweeling te zijn.

In deze oefening leer je:

- letten op details in een tekst,
- letten op overeenkomsten en verschillen,
- het verschil tussen een feit en een mening.

Leesvraag

Wat is het grootste verschil tussen een eeneiige tweeling en twee-eiige tweeling?

Wat zie je al?

Bekijk de afbeelding hierboven.
Hoeveel personen zijn interviewer en hoeveel personen worden geïnterviewd?

Waarom kun je dat zien?

Wat weet je al?

Lees de titel op de volgende bladzijde.
Wat weet jij al over tweelingen?

Ken je deze woorden al?

Deze moeilijke woorden kom je tegen in de tekst: *eicel* – *hobby* – *irritant* – *onbewust* – *uitoefenen* – *leerzaam*
Weet jij wat deze woorden betekenen? Schrijf op of de zinnen waar of niet waar zijn. Je mag een woordenboek gebruiken.

Uit de **eicel** van een vrouw kan een kindje groeien.

Een **hobby** is iets wat iemand erg leuk vindt om te doen.

Iets vervelends of iets wat je ergert, noem je ook wel **irritant**.

Onbewust iets doen, betekent dat je er veel over nadenkt.

Een beroep **uitoefenen** betekent dat het beroep jouw werk is.

Als je ergens iets van kunt leren, dan is het **leerzaam**.

Interview met een tweeling

Misschien ken jij ze ook wel: twee mensen die precies op elkaar lijken, met dezelfde ouders en meestal op dezelfde dag geboren. Dat gaat natuurlijk over tweelingen. Niet alle tweelingen lijken precies op elkaar. Lees maar eens het interview met Milan en Zoë. Milan en Zoë zijn negen jaar en zitten in groep 6 van basisschool 't Kompas. Ze wonen samen met hun ouders en zusje Lies in Utrecht. Vorige week werden ze geïnterviewd door interviewer Lotte van TV Utrecht.

Lotte: 'Wat goed dat jullie er zijn! Als ik zo naar jullie kijk, dan lijken jullie helemaal geen tweeling. Milan, jij bent zelfs nog iets groter dan je zus. Zijn jullie wel echt een tweeling? Of zijn jullie gewoon broer en zus?'

Milan en Zoë: 'Jazeker, wij zijn een tweeling!'

Milan: 'En zij is niet mijn zus, maar mijn zusJE! Ik ben namelijk twintig minuten eerder geboren. Qua uiterlijk lijken we misschien niet op elkaar, maar we zijn wel een echte tweeling. Wij zijn namelijk een twee-eiige tweeling.

Dit betekent dat wij in de buik van onze moeder uit twee aparte eicellen groeiden. Hierdoor lijken wij niet op elkaar. Als je een eeneiige tweeling bent, lijkt je wel precies op elkaar, omdat je dan allebei uit dezelfde eicel bent gegroeid.'

Zoë: 'Wij kunnen ook helemaal geen eeneiige tweeling zijn, want een eeneiige tweeling bestaat altijd uit twee jongens of twee meisjes. Vroeger leken we wel op elkaar, hoor! Ik had toen heel weinig haar, waardoor ik een beetje op een jongetje leek. Dat heb ik gezien op de foto's in mijn fotoboek.'

Lotte: 'Zijn jullie toen weleens door elkaar gehaald? Bijvoorbeeld door jullie ouders?'

Zoë: 'Ja, pap vertelde dat hij mij een keer de kleding van Milan had aangedaan en andersom. Dat is eigenlijk best wel grappig!'

Lotte: 'Hoe vinden jullie het om een tweeling te zijn?'

Milan en Zoë: 'Leuk!'

Ze barsten in lachen uit.

Milan: 'Ja, wij hebben tenminste altijd iemand van onze eigen leeftijd om mee te spelen. Dat heeft ons zusje bijvoorbeeld niet! We hebben best veel dezelfde hobby's, zoals voetballen, zwemmen en tekenen. Ook begrijpt Zoë mij eigenlijk altijd. Dat vind ik best wel handig. Ik hoef haar maar aan te kijken, of ze weet al wat ik bedoel of hoe ik me voel.'

Zoë: 'Ja, klopt! En wij verschillen ook best wel veel met ons zusje Lies. Zij vindt het bijvoorbeeld veel leuker om met poppen te spelen en zij zit op ballet. Dat vinden wij allebei niet zo leuk, daardoor speelt Lies ook minder vaak met ons.'

Lotte: 'Hoe vinden jullie ouders het dat jullie een tweeling zijn?'

Milan: 'Soms vinden ze het irritant, omdat we het bijna altijd met elkaar eens zijn. Maar onze moeder vindt het vooral leuk. Zij heeft namelijk zelf ook een tweelingbroer en ze zegt dat ze heel veel overeenkomsten ziet tussen hen en ons.'

Lotte: 'Heeft een tweeling zijn ook nog minder leuke kanten? Vinden jullie het bijvoorbeeld vervelend om tegelijk jarig te zijn?'

Zoë: 'Soms vind ik het niet zo leuk. Ik wil ook weleens alleen jarig zijn en m'n eigen verjaardagsfeestje vieren!'

Milan: 'Ja, dat is waar. Maar samen krijgen we vaak wel grotere en duurder cadeaus. Vorig jaar hebben we bijvoorbeeld twee voetbalgoals gekregen. Weet je wat ik niet zo leuk vind? We worden door onze ouders en de meester altijd met elkaar vergeleken. Zoë is bijvoorbeeld beter in taal en ik ben weer beter in rekenen. Ik vind het echt niet leuk om elke keer van de meester te horen dat Zoë veel beter is in taal. Iedereen verschilt toch van elkaar?!'

Lotte: 'Ja, daar hebben jullie wel gelijk in! Je wordt in de klas natuurlijk ook niet vergeleken met je beste vriend of vriendin.'

Zoë: 'Nee, precies! Maar ik denk dat we nog heel lang bij elkaar in de klas zitten en dat we altijd met elkaar vergeleken zullen worden.'

Lotte: 'Ja, dat gebeurt misschien wel onbewust. Maar hoezo zitten jullie waarschijnlijk nog lang bij elkaar in de klas?'

Zoë: 'Milan en ik willen allebei hetzelfde gaan studeren. We willen namelijk allebei arts worden. Ik denk alleen dat ik kinderarts wil worden en dat wil jij volgens mij niet, toch Milan?'

Milan: 'Dat klopt. Ik denk dat ik huisarts wil worden.'

Lotte: 'Dat is grappig! Jullie zijn al een tweeling, hebben veel dezelfde hobby's en dan willen jullie ook nog eens hetzelfde beroep uitoefenen!'

Milan en Zoë: 'Ja, klopt!'

Ze barsten weer in lachen uit.

Lotte: 'Verschillen jullie dan nog wel in iets? Of zijn jullie precies hetzelfde, behalve dan dat Milan een jongen is en Zoë een meisje?'

Milan: 'Nee, wij hebben ook allebei een andere navel en andere vingerafdrukken. Geen enkele tweeling heeft die precies hetzelfde. Zelfs een eeneiige tweeling niet!'

Lotte: 'Nou, bedankt voor dit gezellige en leerzame interview!'

Milan en Zoë: 'Graag gedaan!'

1 Wie is de interviewer en wie worden er geïnterviewd?

De interviewer: _____

De geïnterviewden: _____ en _____

2 Door het interview met Milan en Zoë krijg je over hun zusje Lies en hun moeder ook wat informatie. In het rijtje van Lies en in het rijtje van moeder staat iets wat niet klopt. Kruis die antwoorden aan.

Lies

- Doet aan ballet
- Heeft altijd een leeftijdsgenootje om mee te spelen
- Houdt van poppen
- Is jonger dan negen

Moeder

- Heeft drie kinderen
- Is een eeneiige tweeling
- Is een twee-eiige tweeling
- Vergelijkt Milan en Zoë altijd met elkaar

3 Tijdens het interview kom je over één persoon echt helemaal niets te weten. Om welke persoon gaat het?

- De meester van Milan en Zoë
- De moeder van Milan en Zoë
- De vader van Milan en Zoë
- De interviewer Lotte

4 Kruis de zinnen aan die waar zijn.

- Milan en Zoë hebben allebei verschillende vingerafdrukken. Als zij een eeneiige tweeling waren, dan waren hun vingerafdrukken wel hetzelfde.
- Milan en Zoë lijken qua uiterlijk niet op elkaar, omdat ze een twee-eiige tweeling zijn.
- Een tweeling is altijd op dezelfde dag jarig.
- Een tweeling die bestaat uit een jongen en een meisje, is altijd een twee-eiige tweeling.

5 Milan en Zoë lijken qua uiterlijk niet op elkaar, maar hebben toch veel overeenkomsten. Noem drie overeenkomsten tussen Milan en Zoë.

1. _____

2. _____

3. _____

6 Noem nu drie verschillen tussen Milan en Zoë. Let op: noem hier niet dat ze een jongen en een meisje zijn.

1. _____

2. _____

3. _____

7 Lotte vraagt naar feiten en naar meningen. Kruis aan of ze naar een feit (F) of een mening (M) vraagt.

	F	M
Zijn jullie wel echt een tweeling?	☐	☐
Zijn jullie toen weleens door elkaar gehaald?	☐	☐
Hoe vinden jullie het om een tweeling te zijn?	☐	☐
Hoe vinden jullie ouders het dat jullie een tweeling zijn?	☐	☐
Maar hoezo zitten jullie waarschijnlijk nog lang bij elkaar in de klas?	☐	☐
Verschillen jullie dan nog wel in iets?	☐	☐

8 Lotte zegt als afsluiting: 'Nou, bedankt voor dit gezellige en leerzame interview!' Waarom noemt zij het interview **leerzaam**?

- Lotte vindt het leerzaam om veel over Milan en Zoë te weten.
- Naast de informatie over henzelf hebben Milan en Zoë ook algemene informatie gegeven over tweelingen.
- Lotte vindt dat Milan en Zoë heel duidelijk hebben uitgelegd hoe het is om een tweeling te zijn.

9 **De leesvraag**

Wat is het grootste verschil tussen een eeneiige tweeling en een twee-eiige tweeling?

Wat ga je lezen?

Je gaat een verhaal lezen over een tweeling, Vera en Joost. Zij bedenken een plan om hun juf voor de gek te houden.

Soms staat iets niet letterlijk in de tekst, maar kun je toch weten wat de schrijver bedoelt. Dit noem je ook wel *tussen de regels door lezen*. Lees dan alles heel precies en denk goed na over wat je leest.

In deze oefening leer je:

- de hoofd- en bijpersonen herkennen,
- antwoorden geven die niet letterlijk in de tekst staan,
- letten op signaalwoorden van tijd.

Leesvraag

Wat denkt de juf van Vera en Joost?

Wat zie je al?

Lees de titel op de volgende bladzijde en bekijk de afbeeldingen bij het verhaal.

Waar zal het verhaal over gaan?

- Een verjaardag van een tweeling
- De geboorte van een tweeling
- De geboorte van twee lammetjes

Wat weet je al?

Het verhaal speelt zich af in de lente.

Welke vier antwoorden passen bij de lente?

☐ 1 februari tot en met 20 maart	☐ Lammetjes
☐ 21 maart tot en met 20 juni	☐ Kale bomen
☐ Gekleurde bladeren	☐ Voorjaar
☐ Planten en bloemen in bloei	☐ Zomervakantie

Ken je deze woorden al?

Deze moeilijke woorden kom je tegen in de tekst: *kraamvisite* – *vertederd* – *ooi* – *bereidingswijze* – *mespuntje* – *verwonderd*. Weet jij wat deze woorden betekenen? Zet ze in de juiste zin. Je mag een woordenboek gebruiken.

De manier waarop je iets moet maken, noem je ook wel de _____.

Als mensen langskomen voor een pasgeboren baby, dan noem je dat de _____.

Een _____ is een vrouwtjesschaap.

Een ander woord voor verbaasd is _____.

Het meisje kijkt _____ naar het baby'tje, omdat ze hem zo schattig vindt.

Een _____ is een kleine hoeveelheid van een ingrediënt in poedervorm.

Hoera! Het is een ...

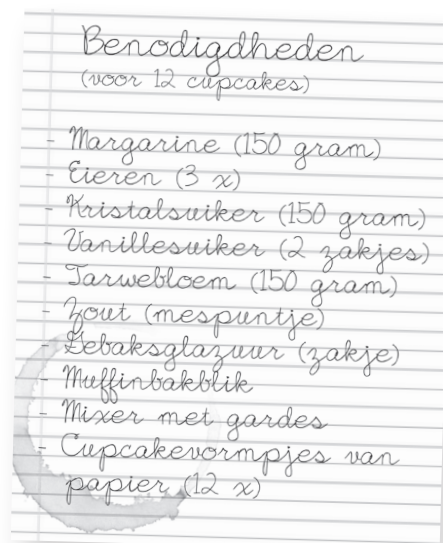
Op een zonnige lentedag, begin april, lopen Vera en Joost van school naar huis. Ze wonen op een mooie boerderij, aan de rand van het dorp. 'Wat denk jij?' vraagt Vera aan haar tweelingbroer. 'Zou het al gebeurd zijn?' Joost haalt zijn schouders op. 'Geen idee, maar de lente is al bijna twee weken bezig, dus het mag nu wel een keer gebeuren!' 'Ik hoop dat het vandaag of morgen gebeurt, dan kunnen we het hele weekend helpen!' reageert Vera enthousiast.

Als ze even later het erf op lopen, komt hun vader net de stal uit. Hij heeft een grote glimlach op zijn gezicht. Vera en Joost kijken elkaar aan: yes! Snel rennen ze naar hun vader toe. 'Is het gebeurd?!' roepen ze in koor. Papa knikt en zegt lachend: 'Kom, dan mogen jullie als eerste op kraamvisite. Maar wel een beetje rustig, hè?' De tweeling knikt. Vera en Joost lopen achter hun vader aan. Dit vinden ze het leukste van wonen op een boerderij: de lammetjes die ieder jaar rond deze tijd geboren worden! Vertederd kijkt Vera naar de twee lammetjes in het stro. En hoewel Joost een stoere jongen is, vindt ook hij het stiekem best wel schattig. 'Wat zijn 't, pap?' 'Een ootje en een rammetje,' antwoordt hun vader.

's Avonds zitten Vera en Joost namen te bedenken voor de twee lammetjes. Uiteindelijk komen ze uit op Pam en Sam. 'Zullen we geboortekaartjes maken?' vraagt Vera. 'Goed idee,' vindt Joost, 'dan kunnen we ze maandag aan juf Linda laten zien.' Vera's ogen beginnen te glimmen. 'Ik heb een nog beter idee! We houden de juf voor de gek en doen net alsof we een broertje en een zusje hebben gekregen. Dan trakteren we ook, net als Mirjam laatst gedaan heeft!' Joost vindt het een goed idee en samen werken ze hun plan verder uit. Aan hun moeder vragen ze of ze cupcakes met muisjes mogen trakteren op school voor de geboorte van Pam en Sam, maar ze vertellen niets over hun plannetje om de juf voor de gek te houden. Mama vindt het goed en zegt: 'Ik heb geloof ik een recept in de keukenla liggen. Ik zal het voor jullie pakken, dan kunnen jullie morgen boodschappen doen en de cakejes zondag zelf maken.'

Bereidingswijze:

- Voorbereiding: Verwarm allereerst de oven voor op 180 °C. Plaats daarna de papieren cupcakevormpjes in het muffinbakblik.
- Beslag maken: Terwijl de oven voorverwarmt, klop je de boter en suiker met een mixer in 5 minuten tot een romig mengsel. Voeg daar de eieren een voor een aan toe en roer het mengsel glad. Zeef vervolgens de bloem en het zout boven de kom en meng dit erdoorheen.
- Cakevormpjes vullen en bakken: Verdeel nu het beslag over de cupcakevormpjes. Schuif de bakplaat in het midden van de oven. Bak de cakejes in ongeveer 20 minuten goudgeel en gaar. Haal ze daarna uit de oven en laat ze helemaal afkoelen.
- Cakejes versieren: Bereid het glazuur volgens de aanwijzing op de verpakking, zodra de cakejes zijn afgekoeld. Schenk het glazuur op de cakejes en strijk het glad met een mes dat is natgemaakt met warm water. Voeg vervolgens direct de gewenste versiering toe en laat het glazuur dan opdrogen.

Nadat Vera en Joost zaterdag eerst nog even bij Pam en Sam hebben gekeken, gaan ze samen
25 boodschappen doen voor de cupcakes. 'Vergeet de muisjes niet!' roept mama hen achterna.
's Middags helpen ze hun vader op de boerderij. Voederbakken
vullen, stallen schoonmaken en natuurlijk Pam en Sam een fles
geven. 's Avonds gaan ze aan de slag met de geboortekaartjes.
Vera verzorgt het roze kaartje voor Pam en Joost het blauwe voor
30 Sam. Op zondag maken ze de cupcakes. Dankzij het recept van hun
moeder komen ze er zelf uit. Er staan uiteindelijk twaalf blauw
versierde en twaalf roze versierde cupcakes op tafel, voor iedereen
in de klas één. Het hele weekend zijn Vera en Joost druk in de
weer geweest. Moe, maar voldaan gaan ze 's avonds naar bed, zich
35 verheugend op de volgende dag.

Op maandagochtend lopen Vera en Joost voor schooltijd met hun traktatie de klas in. Juf
Linda vraagt verbaasd: 'Jullie zijn toch nog niet jarig?' 'Nee hoor, maar Mirjam heeft laatst ook
getrakteerd toen ze een broertje had gekregen, toch? Wij hebben ook gezinsuitbreiding ...
dus willen we graag trakteren!' Joost en Vera moeten moeite doen hun lach in te houden als
40 ze het verraste gezicht van hun juf zien. 'Goh, jongens wat leuk! Tjonge, dat wist ik helemaal
niet! Gefeliciteerd! Wat is het geworden?' Als Vera en Joost hun traktatie laten zien en de juf
de blauwe én roze muisjes ziet, slaat ze een hand voor haar mond: 'Nog een tweeling?! Wauw,
wat een verrassing zeg! Hoe heten ze?' Vera en Joost beantwoorden jufs vraag en vertellen hoe
schattig Pam en Sam zijn en dat ze hun al de fles hebben mogen geven.
45 Dan gaat de bel en komen de andere kinderen binnen. Vera en Joost gaan snel op hun plek
zitten. Ze kijken elkaar aan en denken allebei hetzelfde: tot dusver lijkt ons plan te lukken!

 Tip: denk je aan de leesvraag?

Als ze aan het eind van de middag naar huis fietst, ziet juf Linda tot haar stomme verbazing
dat de moeder van Vera en Joost haar tegemoet fietst. 'Gefeliciteerd met de geboorte van Pam
en Sam!' zegt ze enthousiast als ze elkaar kruisen. 'Goh, ik was compleet verrast vanochtend.
50 En wat zit je alweer snel op de fiets. Fijn dat alles goed is gegaan, maar doe je het wel een
beetje rustig aan? Het is natuurlijk niet niks, nog een tweeling erbij!' Ietwat verbaasd bedankt
de moeder van Vera en Joost juf Linda voor de felicitaties. Meer tijd om met elkaar te praten
hebben ze niet, want achter juf Linda toetert een auto die erlangs wil. Juf Linda fietst gauw
verder en de moeder van Vera en Joost kijkt haar verwonderd na.

55 Bij het avondeten vertelt mama wat haar die middag is overkomen. Vera en Joost geven
elkaar een high five. 'Yes, gelukt!' roepen ze in koor. Vragend kijken papa en mama naar hun
tweeling. Dan vertellen de kinderen hoe ze vandaag hun juf voor de gek hebben gehouden.
Hoofdschuddend luisteren hun ouders naar het verhaal, maar stiekem moeten ze er ook wel
om lachen. 'Maar,' zegt mama, 'morgen moeten jullie wel aan de juf vertellen hoe het écht zit.'
60 Vera en Joost beloven het. Dat waren ze immers toch al van plan!

Als ze dinsdagochtend de klas binnenkomen, lopen ze direct naar juf Linda. 'Juf,' begint Vera.
'We zijn gisteren helemaal vergeten de geboortekaartjes te geven!' vervolgt Joost. Allebei
overhandigen ze grinnikend een kaartje aan hun juf.
De juf pakt de kaartjes aan en ziet op de voorkant:
65 **Hoera! Het is een ...** Als ze een kaartje opendoet, staat
daar: ... **lammetje!** Nu beginnen Vera en Joost echt te
lachen. 'Oh, jullie grappenmakers! En ik maar denken
dat ...' roept juf Linda uit. Maar dan schiet ze zelf ook
in de lach. 'Jullie hadden me goed te pakken, hoor!'

1 Er komen verschillende personen voor in het verhaal. Wie zijn de hoofdpersonen?

_____ en _____

2 Welke drie personen zijn de bijpersonen in dit verhaal?

- Joost Pam Sam
 Juf Linda Papa Vera
 Mama

3 In de eerste alinea (regel 1 t/m 5) vraagt Vera: 'Zou het al gebeurd zijn?'

In welke alinea wordt duidelijk wat Vera bedoelt?

- Alinea 1 (regel 1 t/m 5)
 Alinea 2 (regel 6 t/m 13)
 Alinea 3 (regel 14 t/m 23)

4 Door welke twee zinnen uit het verhaal wordt vooral duidelijk wat Vera bedoelde?

- Als ze even later het erf op op lopen, komt hun vader net de stal uit. (regel 6)
 Vera en Joost kijken elkaar aan: yes! (regel 7)
 'Kom, dan mogen jullie als eerste op kraamvisite.' (regel 8 en 9)
 Dit vinden ze het leukste van wonen op een boerderij: de lammetjes die ieder jaar rond deze tijd geboren worden! (regel 10 en 11)

5 In regel 16 lees je: Vera's ogen beginnen te glimmen. Wat wordt hiermee bedoeld?

- Haar ogen schitteren van kwaadheid.
 Haar ogen schitteren van ondeugendheid; ze heeft een plannetje bedacht.
 Haar ogen glimmen door de tranen die komen doordat ze zo hard moet lachen.

6 Op welke dag zijn Pam en Sam geboren?

7 Is het lammetje Sam in dit verhaal een ootje of een rammetje? Schrijf de zin op waardoor je dit weet.

8 Lees het lijstje met benodigdheden voor de cupcakes nog eens en de vierde alinea (regel 24 t/m 35). Kruis aan welke benodigdheden Vera en Joost tenminste moeten kopen als ze iedereen in de klas willen trakteren?

- 6 eieren 12 cupcakevormpjes
 300 gram margarine blauwe en roze muisjes
 2 zakjes vanillesuiker

9 Lees de eerste twee stukjes van **Bereidingswijze** nog eens. Welke vier signaalwoorden van tijd vind je hier?

- allereerst terwijl een voor een
 daarna klopp vervolgens

10 Lees het derde stukje van **Bereidingswijze** nog eens. Welke twee signaalwoorden van tijd staan in dit stukje?

_____ en _____

11 In regel 34 en 35 lees je: Moe, maar voldaan gaan ze 's avonds naar bed, zich verheugend op de volgende dag.

Waarom zou de tweeling zich vooral verheugen op de volgende dag?

- Dan mogen ze Pam en Sam weer de fles geven.
 Dan kunnen ze hun plannetje uitvoeren.
 Dan kunnen ze trakteren op school.

12 Lees de vijfde en de zesde alinea nog eens. (regel 36 t/m 54) Kruis de zinnen aan die waar zijn.

- Vera en Joost rekenen de dieren ook tot hun gezin.
 Juf Linda slaat een hand voor haar mond, omdat ze verrast is.
 Vera en Joost liegen tegen de juf als ze haar vraag beantwoorden en vertellen over Pam en Sam.
 De moeder van Vera en Joost is verbaasd en kijkt de juf verwonderd na. Zij weet namelijk niet dat haar kinderen de juf niet hebben verteld dat er twee lammetjes zijn geboren.

13 **De leesvraag**

In regel 67 en 68 lees je: 'Oh, jullie grappenmakers! En ik maar denken dat ...'

Wat denkt de juf van Vera en Joost? Maak haar zin af.

- ... niemand in de klas me zo voor de gek kan houden!
 ... jullie gezin een tweeling had geadopteerd!
 ... jullie moeder al het zware werk moest doen!
 ... jullie moeder weer een tweeling had gekregen!

Een kijkje in het leven van ... | Het dagboek van Veerle

Vragen voor het lezen

Wat zie je al?

Aan het slotje dat erop zit.

Een antwoord kan zijn:

Een dagboek is privé, alleen jij bepaalt wie de inhoud mag lezen.

Wat weet je al?

Antwoorden die je kunt geven zijn: *privé, mijn leven, slotje, ik-vorm, datum, schrijven, pen ...*

Ken je deze woorden al?

De volgende antwoorden horen bij elkaar:

- Een groot huis waar je met meerdere mensen kunt blijven slapen. - **herberg**
- Een ander woord voor sorry. - **excuses**
- Je ergens bewust van worden of iets begrijpen. - **beseffen**
- Het hekwerk op een boot, dat ervoor zorgt dat je niet zomaar van de boot kunt vallen. - **reling**
- Iets wat heel grappig is. - **hilarisch**
- Een gebaar waarmee je iemand vraagt naar je toe te komen. - **wenken**
- Iets wat vanzelf gaat. - **automatisch**

Vragen na het lezen

1. Dat Juul de hele nacht griezelverhalen heeft verteld.
2. Dat Maartje, net als Veerle zelf, ook kon genieten van de boottocht en het uitzicht.
3. Er poepte een meeuw op haar hoofd.
4. Ze geeft een mening, want niet iedereen hoeft de foto hilarisch te vinden.
5. **Feit:** De meester had zijn gitaar meegenomen
Mening: waardoor het nog gezelliger werd!
6. Omdat er dan een griezeltocht is.
7. 3 1 5 4 6 2

8. Veerle was met Sep alleen in het bos verdwaald, nadat ze waren geschrokken van een spook.
9. Ze vindt Sep een leuke jongen.
10. Angstig, paniekerig
11. Het volgende moet aangekruist worden:

	F	M
Ik ril nog steeds.	☒	☐
Het was echt superspannend.	☐	☒
We gilden allebei.	☒	☐
Ja, het waren dagen om nooit te vergeten.	☐	☒
12. **De leesvraag**
De griezeltocht

Overzeese lekkernijen | De specerijen

Vragen voor het lezen

Wat zie je al?

Specerijen worden gebruikt bij het **maken van eten**.
De specerijen kwamen uit **landen ver weg**.

Wat weet je al?

Zelf in te vullen. Bijvoorbeeld: kaneel, peper of gember.

Ken je deze woorden al?

De volgende antwoorden horen bij elkaar:

- Schoonmaken. - **zuiveren**
- Iets wat om iets anders heen zit. - **omhulsel**
- Als iets heel klein of fijn is gemaakt. - **gemalen**
- Iets wat duur is of veel geld waard is. - **kostbaar**
- Mensen die handel drijven door goederen te kopen en te verkopen. - **koopmannen**
- Een ziekte waarbij je zomaar flauw kunt vallen en soms schokt of gekke bewegingen maakt. - **epilepsie**

Vragen na het lezen

1. Specerijen
2. Mensen in Europa.
3. De specerijen waren zo duur, omdat **de specerijen helemaal uit Azië moesten komen en alleen de Portugezen kenden de route.**
4. De Portugese handelaren
5. Specerijen waren erg duur, omdat Nederlanders ze eerst niet zelf konden halen.
6. Vroeger waren specerijen – en dus ook peper – erg duur. Daarom wordt iets wat heel duur is, ook wel peperduur genoemd.
7. **Ze:** De Indiërs
er: het harde werken
8. De Engelsen en Portugezen zagen dat de Nederlanders veel geld verdienen aan de handel in specerijen en wilden dit zelf ook wel.
9. De oprichting van de VOC was **het gevolg** van het aanvallen van schepen om specerijen.
10. De Nederlandse koopmannen (van de VOC)
11. Het volgende moet aangekruist worden:

	Peperkorrels	Nootmuskaat	Foelie	Kaneel	Kruidnagel	Gember
Wordt gebruikt voor de smaak.	☒	☒	☒	☒	☒	☒
Wordt gebruikt voor de geur.	☐	☐	☒	☒	☐	☐
Werd gebruikt als medicijn.	☒	☒	☒	☒	☒	☒
Wordt gebruikt voor een ander doel.	☒	☐	☐	☐	☒	☐

12. smaak geven.
13. **De leesvraag**
Ze gebruikten de specerijen om het eten meer smaak te geven, maar ook als medicijn voor veel verschillende ziekten en kwalen.

Een berenfamilie | De eenzame beer

Vragen voor het lezen

Wat zie je al?

Goed, want op de laatste afbeelding zie je dat de beer niet meer eenzaam is.

Wat weet je al?

Een fantasieverhaal

Een uitleg kan zijn: Beren zullen in het echt niet met koffers lopen of in een bed liggen.

Ken je deze woorden al?

Een **sprankje** is een ander woord voor een beetje.

Iemand die erg onvriendelijk en kortaf is, noem je ook wel **nors**.

Als je ergens **aandachtig** naar luistert, dan luister je er heel goed naar.

Een **taxi** is een auto met chauffeur. Die brengt je ergens naartoe als je ervoor betaalt.

Een toegangskaartje noem je ook wel een **ticket**.

Vragen na het lezen

1. De vrouw en kinderen van Ziggy
2. Een bos waarbij de bomen dicht op elkaar staan, met veel struiken ertussen. Je kunt er moeilijk doorheen lopen.
3. Ziggy
4. Dat zij daar ook erg verdrietig van wordt.
5. Ziggy wordt door de glimlach van de fee weer herinnerd aan de blije gezichtjes van zijn gezin.
6. 4 6 1 2 3 7 5
7. De andere beren zijn niet goed in de trucjes.
8. Tom en Bob, de kinderen van Ziggy
9. Bij Ziggy, omdat hij heel blij was dat hij zijn kinderen eindelijk weer zag.
10. Tom en Bob, die thuis op hun ouders zitten te wachten.
11. Als de fee er niet was geweest, dan had Ziggy niet geweten waar hij zijn familie moest gaan zoeken en

had hij ze waarschijnlijk nooit meer gezien.

12. De leesvraag

Hij volgt de raad op van de fee en zoekt zijn familie. Hij bevrijdt zijn vrouw en kinderen uit de circussen en brengt ze terug naar huis. Ze verhuizen naar een plek diep in het bos, zodat de mensen hen niet meer kunnen vinden.

Een ongeluk zit in een klein hoekje - Een ongeluk kan al gebeuren door een kleine fout

Een gat in je hand hebben - Veel geld uitgeven

Met een idee spelen - Over iets nadenken

Te veel hooi op je vork nemen - Te veel werk hebben

Horoscoop | Een kijkje in de sterren

Vragen voor het lezen

Wat zie je al?

12 sterrenbeelden in totaal

7 sterrenbeelden zijn diernamen

Wat weet je al?

Wekelijks

Ken je deze woorden al?

Als iets **onuitputtelijk** is, raakt het nooit op. **Waar**

Iemand die zich **fulloos** voelt, zit vol energie. **Niet waar**

Een **tegenslag** is een gebeurtenis waarbij dingen niet gaan zoals jij wilt. **Waar**

Bij **verplichtingen** mag je zelf kiezen of je iets gaat doen of niet. **Niet waar**

Wanneer iemand heel goed oplet, kun je diegene ook wel **alert** noemen. **Waar**

Iets **ondernemen** betekent hetzelfde als iets gaan doen. **Waar**

Vragen na het lezen

1. Anouk (04-03-2002)	Vissen
Rachid (22-07-2007)	Kreeft
Ilse (05-10-1988)	Weegschaal
Eray (27-03-1995)	Ram
Lisanne (26-07-1991)	Leeuw

2. Zelf in te vullen.

3. Zelf in te vullen.

4. De volgende antwoorden horen bij elkaar:
Vlinders in je buik hebben	-	Verliefd zijn
In de zevende hemel zijn	-	Heel gelukkig zijn
Knopen doorhakken	-	Beslissingen nemen

5. Antwoorden kunnen zijn:

- In beide horoscopen speelt lezen een rol.
- In beide horoscopen wordt gesproken over iets leuks doen met je vrienden.

6. Steenbok Kreeft Schorpioen
 Vissen Leeuw Boogschutter
 Ram Maagd

7. Ze verschillen van elkaar, want in de horoscoop van de Vissen is alleen maandag een drukke dag, terwijl bij de Kreeft maandag tot en met vrijdag druk zijn.

8. Het volgende moet aangekruist worden:

	L	F
Ga dus op tijd naar bed.	☒	☐
Op donderdag en vrijdag ben je weer wat afgekoeld.	☐	☒
Hiervoor mag je best beloond worden.	☒	☐
In het weekend ga je toch op pad met je nieuwe vlam.	☐	☒
... en duik in dat boek dat je al zo lang wilt lezen.	☐	☒
Je weekend zal spetterend zijn!	☐	☒

9. Omdat de horoscoop dan voor zoveel mogelijk mensen kan kloppen.

10. **De leesvraag**
Zelf in te vullen.

Lekker en gezond! | Gezonde smoothies

Vragen voor het lezen

Wat zie je al?

Fruit en/of groente

Wat weet je al?

- Je kunt zelf smoothies maken als je de juiste spullen en ingrediënten hebt
- Smoothies zijn gezond, omdat er veel fruit en/of groente in zit.

Ken je deze woorden al?

De volgende antwoorden horen bij elkaar:

- Een manier van leven. - **leefstijl**
- Een keukenmachine waarin voedsel wordt fijnge maakt. - **blender**
- Belangrijke stoffen voor je lichaam. - **mineralen**
- Eet- en drinkbare dingen die je nodig hebt bij een recept. - **ingrediënten**
- Verscheidende soorten of versies. - **variaties**
- Een winkel waar je alleen maar gezonde producten kunt kopen. - **gezondheidswinkel**

Vragen na het lezen

1. In **De geschiedenis van de smoothie**
2. Informatie geven
3. Instructie geven
4. Doe-tekst
 Weettekst
5. Aan de drie recepten. Daarin staan de tussenkopjes **Dit heb je nodig:** en **Zo maak je het:**
6. In 1930 werd de eerste smoothie met vers fruit, vruchtensap en ijs verkocht in Amerika.
 In smoothies zitten veel mineralen en vitamines.
7. Blender Schilmes
 Maatbeker Snijplank
8. Blender Schilmes Water
 Melk Snijplank
9. (3) (5) (1) (4) (2)
10. Het volgende moet aangekruist worden:

	Te veel	Te weinig	Genoeg
Een halve komkommer	☒	☐	☐
Een halve appel	☐	☐	☒
Een halve kiwi	☐	☐	☒
25 gram spinazie	☒	☐	☐

11. De benodigdheden in het recept zijn voor 2 personen. Julia maakt de smoothie alleen voor zichzelf.
12. 75 milliliter water
13. **De leesvraag**
Zelf in te vullen.

Vraag en antwoord | Interview met een tweeling

Vragen voor het lezen

Wat zie je al?

1 interviewer en 2 geïnterviewden
Aan de microfoon van de interviewer

Wat weet je al?

Zelf in te vullen. Bijvoorbeeld: even oud, dezelfde ouders, op dezelfde dag jarig of op elkaar lijken.

Ken je deze woorden al?

- Uit de **eicel** van een vrouw kan een kindje **Waar** groeien.
- Een **hobby** is iets wat iemand erg leuk vindt om te doen. **Waar**
- Iets vervelends of iets wat je ergert, noem je ook wel **irritant**. **Waar**
- Onbewust** iets doen, betekent dat je er veel over nadenkt. **Niet waar**
- Een beroep **uitoefenen** betekent dat het beroep jouw werk is. **Waar**
- Als je ergens iets van kunt leren, dan is het **leerzaam**. **Waar**

Vragen na het lezen

1. De interviewer: **Lotte**
De geïnterviewden: **Milan** en **Zoë**
2. **Lies** Heeft altijd een leeftijdsgenootje om mee te spelen
Moeder Is een eeneiige tweeling
3. De interviewer Lotte
4. Milan en Zoë lijken qua uiterlijk niet op elkaar, omdat ze een twee-eiige tweeling zijn.
 Een tweeling die bestaat uit een jongen en een meisje, is altijd een twee-eiige tweeling.

5. Antwoorden die je kunt geven:
1. Ze hebben veel dezelfde hobby's, zoals voetballen, zwemmen en tekenen.
 2. Ze willen later allebei hetzelfde worden, namelijk arts.
 3. Ze vinden het allebei meestal leuk om een tweeling te zijn.
 4. Ze hebben allebei dezelfde ouders.
 5. Ze hebben hetzelfde zusje.
 6. Ze hebben allebei dezelfde klas en meester.

6. Antwoorden die je kunt geven:
1. Milan is groter dan Zoë.
 2. Milan is twintig minuten ouder dan Zoë.
 3. Zoë is beter in taal en Milan is beter in rekenen.
 4. Zoë wil kinderarts worden en Milan huisarts.
 5. Ze hebben allebei een andere navel en andere vingerafdrukken.

7. Het volgende moet aangekruist worden:

	F	M
Zijn jullie wel echt een tweeling?	☒	☐
Zijn jullie toen weleens door elkaar gehaald?	☒	☐
Hoe vinden jullie het om een tweeling te zijn?	☐	☒
Hoe vinden jullie ouders het dat jullie een tweeling zijn?	☐	☒
Maar hoezo zitten jullie waarschijnlijk nog lang bij elkaar in de klas?	☒	☐
Verschillen jullie dan nog wel in iets?	☒	☐

8. Naast de informatie over henzelf hebben Milan en Zoë ook algemene informatie gegeven over tweelingen.
9. **De leesvraag**
Een eeneiige tweeling groeit uit dezelfde eicel en lijkt daardoor precies op elkaar. Een twee-eiige tweeling groeit uit twee aparte eicellen en lijken daarom niet altijd op elkaar.

Voorjaar in aantocht | Hoera! Het is een ...

Vragen voor het lezen

Wat zie je al?

De geboorte van twee lammetjes

Wat weet je al?

- 21 maart tot en met 20 juni Lammetjes
 Planten en bloemen in bloei Voorjaar

Ken je deze woorden al?

De manier waarop je iets moet maken, noem je ook wel de **bereidingswijze**.

Als mensen langskomen voor een pasgeboren baby, dan noem je dat de **kraamvisite**.

Een **ooi** is een vrouwtjesschaap.

Een ander woord voor verbaasd is **verwonderd**.

Het meisje kijkt **vertederd** naar het baby'tje, omdat ze hem zo schattig vindt.

Een **mespuntje** is een kleine hoeveelheid van een ingrediënt in poedervorm.

Vragen na het lezen

1. Vera en Joost
2. Juf linda
 Mama
 Papa
3. Alinea 2 (regel 6 t/m 13)
4. 'Kom, dan mogen jullie als eerste op kraamvisite.' (regel 8 en 9)
 Dit vinden ze het leukste van wonen op een boerderij: de lammetjes die ieder jaar rond deze tijd geboren worden! (regel 10 en 11)
5. Haar ogen schitteren van ondeugendheid; ze heeft een plannetje bedacht.
6. Vrijdag
7. Een rammetje
In regel 29 en 30 lees je: Vera verzorgt het roze kaartje voor Pam en **Joost het blauwe voor Sam**.
8. 6 eieren
 300 gram margarine
 blauwe en roze muisjes
9. allereerst
 daarna
 terwijl
 vervolgens
10. **nu** en **daarna**
11. Dan kunnen ze hun plannetje uitvoeren.

12. Vera en Joost rekenen de dieren ook tot hun gezin.
- Juf Linda slaat een hand voor haar mond, omdat ze verrast is.
- De moeder van Vera en Joost is verbaasd en kijkt de juf verwonderd na. Zij weet namelijk niet dat haar kinderen de juf niet hebben verteld dat er twee lammetjes zijn geboren.

13. **De leesvraag**

... jullie moeder weer een tweeling had gekregen!

Klaar? Maak een dagboekpagina

Beschrijf het leukste, mooiste of beste moment uit je leven op deze dagboekpagina. Ben je klaar met schrijven?

Maak dan je dagboekpagina af met leuke tekeningen of misschien wel met echte foto's.

Dagboekpagina van _____

Datum: _____ Onderwerp: _____

Lined writing area for the diary page.

